

Bakalářská práce

Jazyková a tematická analýza ruské propagandy a zpravodajských příspěvků na sociální síti Twitter v období od 14. do 25. března roku 2022

Studijní program:

B0232A090012 Česká filologie pro praxi

Autor práce:

Sophie Kloučková

Vedoucí práce:

PhDr. Alex Röhrich, Ph.D.

Katedra českého jazyka a literatury

Liberec 2024

Zadání bakalářské práce

Jazyková a tematická analýza ruské propagandy a zpravodajských příspěvků na sociální síti Twitter v období od 14. do 25. března roku 2022

<i>Jméno a příjmení:</i>	Sophie Kloučková
<i>Osobní číslo:</i>	P20000568
<i>Studijní program:</i>	B0232A090012 Česká filologie pro praxi
<i>Zadávající katedra:</i>	Katedra českého jazyka a literatury
<i>Akademický rok:</i>	2021/2022

Zásady pro vypracování:

Bakalářská práce se zabývá jazykovou a tematickou analýzou ruské a západní propagandy na Twitteru. Porovnává mezi sebou tweety z účtů Národních novin a Deníku N. Protože stránky popisují různé události, byly tweety vybrány na základě klíčových slov Rusko, Ukrajina a sankce, podle kterých byly tweety následně rozděleny do skupin podle tématu. Materiál je poté analyzován tematicky, lexikálně a syntakticky s cílem poukázat na rozdílné prostředky zpravodajství a dezinformací.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování práce:

Jazyk práce:

tištěná/elektronická

čeština

Seznam odborné literatury:

JAVŮREK, A. Žurnalistika ve 140 znacích. In: OSVALDOVÁ, B. et al. (eds.). *Žurnalistika v informační společnosti. Digitalizace a internetizace žurnalistiky*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2009, s. 173-174. ISBN 9788024616841.

MACEK, J. *Poznámky ke studiím nových médií*. 1. vyd. Brno: Masarykova Univerzita, 2013, 200 s. ISBN 978-80-210-6476-8.

ČECHOVÁ, M., MINÁŘOVÁ, E., KRČMOVÁ M. *Současná stylistika*. Praha: NLN, 2008. ISBN 978-80-7106-961-4.

VERNER, P. *Propaganda a manipulace*. 1. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2011, 192 s. ISBN 978-80-7452-015-0.

Vedoucí práce:

PhDr. Alex Röhrich, Ph.D.

Katedra českého jazyka a literatury

Datum zadání práce:

30. dubna 2022

Předpokládaný termín odevzdání: 30. dubna 2023

L.S.

prof. RNDr. Jan Pícek, CSc.
děkan

doc. PhDr. Jasňa Pacovská, CSc.
garant studijního programu

V Liberci dne 30. dubna 2022

Prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně jako původní dílo s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím mé bakalářské práce a konzultantem.

Jsem si vědoma toho, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu Technické univerzity v Liberci.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti Technickou univerzitu v Liberci; v tomto případě má Technická univerzita v Liberci právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Současně čestně prohlašuji, že text elektronické podoby práce vložený do IS/STAG se shoduje s textem tištěné podoby práce.

Beru na vědomí, že má bakalářská práce bude zveřejněna Technickou univerzitou v Liberci v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů.

Jsem si vědoma následků, které podle zákona o vysokých školách mohou vyplývat z porušení tohoto prohlášení.

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucímu své bakalářské práce PhDr. Alexi Röhrichovi, Ph.D. za jeho odborné vedení, cenné rady a za laskavý přístup. Děkuji.

Dále děkuji svému příteli Vojtěchu Daňkovi za podporu a motivaci během celého studia a v neposlední řadě i své rodině.

Anotace

Tato bakalářská práce se zaměřuje na analýzu ruské propagandy a zpravodajských příspěvků na sociální síti Twitter (nyní X). V teoretické části vymezuje propagandu a dezinformace, jejich vliv na jednotlivce i veřejné mínění, popisuje současnou informační válku, charakterizuje publicistický styl a objasňuje působení dezinformací a fake news na sociálních sítích se zvláštním zaměřením na X a analyzované profily Deník N a Národní Noviny. V analytické části porovnává tweety z účtů Národních novin a Deníku N, vybrané na základě klíčových slov Rusko, Ukrajina a sankce, a rozdělené do tematických skupin. Cílem práce je provést tematickou a jazykovou analýzu, které odhalí, jaká témata a jazykové prostředky dominují ve zmíněných narativech a u obou médií na této sociální síti. Analýza odkrývá, jak jednotlivé tweety působí na čtenáře, jakým způsobem prezentují konfliktní situace a jak mohou ovlivňovat veřejné mínění.

Klíčová slova

Twitter, propaganda, dezinformace, fake news, jazyková analýza, tematická analýza, nová média, sociální síť, válka na Ukrajině, informační válka

Anotation

This bachelor's thesis focuses on the analysis of Russian propaganda and news posts on the social network Twitter (now X). The theoretical part defines propaganda and disinformation, its impact on individuals and public opinion, describes the current information war, characterizes journalistic style, and elucidates the influence of disinformation and fake news on social media, with a particular focus on X and the analyzed profiles Deník N and Národní Noviny. The analytical part compares tweets from the accounts of Národní Noviny and Deník N, selected based on the keywords Russia, Ukraine, and sanctions, and categorized into thematic groups. The aim of this thesis is to conduct thematic and linguistic analyses that reveal which themes and linguistic devices dominate in the mentioned narratives and across both media on this social media. The analysis uncovers how individual tweets affect readers, how they present conflict situations, and how they can influence public opinion.

Key words

Twitter, propaganda, disinformation, fake news, linguistic analysis, thematic analysis, new media, social media, war in Ukraine, information war

Obsah

SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ	9
SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK A SYMBOLŮ	10
0. ÚVOD	11
1. PROPAGANDA	12
1.1. PROPAGANDA A VEŘEJNÉ MÍNĚNÍ	13
1.1.1. Působení propagandy na jednotlivce	14
1.1.2. Jak propaganda ovlivňuje veřejné mínění.....	16
1.2. INFORMAČNÍ VÁLKA ANEB ČEMU VĚŘIT?	18
2. PUBLICISTICKÝ STYL	21
3. SOCIÁLNÍ SÍŤ.....	23
3.1. DEZINFORMACE A FAKE NEWS.....	25
3.2. TWITTER NYNÍ X.....	26
3.2.1. CHARAKTERISTIKA PROFILU A MÉDIA DENÍK N.....	28
3.2.2. CHARAKTERISTIKA PROFILU A MÉDIA NÁRODNÍ NOVINY	29
4. CHARAKTERISTIKA ZKOUMANÉHO MATERIÁLU	31
5. JAZYKOVÁ A LEXIKÁLNÍ ANALÝZA	32
5.1. KLÍČOVÉ SLOVO RUSKO.....	32
5.2. KLÍČOVÉ SLOVO UKRAJINA.....	35
5.3. KLÍČOVÉ SLOVO SANKCE	38
6. TEMATICKÁ ANALÝZA.....	43
6.1. NÁRODNÍ NOVINY	43
6.2. DENÍK N.....	45
7. ZÁVĚR	49
8. SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	51
9. SEZNAM PŘÍLOH	52
10. PŘÍLOHY.....	53

Seznam obrázků, tabulek a grafů

Tabulka 1 – Příspěvky obsahující klíčové slovo Rusko	32
Tabulka 2 – Příspěvky obsahující klíčové slovo Ukrajina	35
Tabulka 3 – Příspěvky obsahující klíčové slovo sankce.....	38
Tabulka 4 – Příspěvky z profilu Národní Noviny: Ekonomika a energetika.....	43
Tabulka 5 – Příspěvky z profilu Národní Noviny: Vyjádření z fronty	44
Tabulka 6 – Příspěvky z profilu Národní Noviny: Politická vyjádření a komentáře ...	44
Tabulka 7 – Příspěvky z profilu Národní Noviny: Kultura a veřejnost.....	45
Tabulka 8 – Příspěvky z profilu Deník N: Ekonomika a energetika	45
Tabulka 9 – Příspěvky z profilu Deník N: Vyjádření z fronty	46
Tabulka 10 – Příspěvky z profilu Deník N: Politická vyjádření a komentáře	46
Tabulka 11 – Příspěvky z profilu Deník N: Kultura a veřejnost	47

Seznam použitých zkratk a symbolů

AI	umělá inteligence
CTHH	Centrum proti terorismu a hybridním hrozbám
NATO	Severoatlantická aliance
RT	Russia Today; ruská zpravodajská televizní síť
SWIFT	Společnost pro celosvětovou mezibankovní finanční telekomunikaci
USA	Spojené státy americké

0. Úvod

V dnešní digitální době se sociální média stávají klíčovým prostředkem pro šíření informací a utváření veřejného mínění. Mezi nejvýznamnější platformy, na nichž se šíří zpravodajské příspěvky, patří sociální síť X, dříve Twitter, která díky svému formátu příspěvků a uživatelské základně, jejíž páteř tvoří hlavně novináři a různé (i politické) instituce, představuje prostředí, v němž se odrážejí aktuální politické události, sociální debaty i médií prezentované narativy. V současnosti, kdy informační válka a dezinformace hrají ve společnosti stále větší roli, je důležité zkoumat, jaké obsahy se na podobných platformách šíří, i to, jak ovlivňují veřejné mínění.

Tato bakalářská práce se zaměřuje na tematickou a jazykovou analýzu ruské propagandy a zpravodajských příspěvků na sociální síti Twitter v období od 14. do 25. března roku 2022. Jejím cílem je porozumět tomu, jaká témata a jazykové prostředky dominují ve zmíněných narativech na této sociální síti a čím se od sebe navzájem liší.

První kapitola se zabývá samotným konceptem propagandy a jejím vlivem na formování veřejného mínění. Charakterizujeme propagandu a mechanismy jejího působení v kontextu informační války, abychom lépe porozuměli tomu, jak se tato forma komunikace uplatňuje na sociálních sítích, konkrétně na Twitteru.

Následující část definuje publicistický styl a jeho specifika. Prozkoumáváme hlavní rysy tohoto jazyka i to, jak se projevují v textech u publicistických příspěvků na sociální síti Twitter.

Třetí kapitola se věnuje problematice samotných sociálních sítí. Zároveň popisujeme i jejich rizika, zejména šíření dezinformací a fake news. Také si všímáme typických rysů Twitteru a představíme si profily, z nichž čerpáme zkoumaný materiál. Tedy twitterový účet mainstreamového média, Deníku N, i zástupce alternativního média twitterový profil Národních novin a podíváme se na jejich komunikaci na této sociální síti.

Nakonec se dostáváme k samotné analýze zkoumaného materiálu, jež představují screenshoty příspěvků obou představitelů v daném období na Twitteru. Jednotlivé tweety jsme vybírali na dle klíčových slov: Rusko, Ukrajina a sankce ve vybraném časovém úseku. V těchto jednotlivých příspěvcích analyzujeme jazykové a tematické prvky, zkoumáme, čím se od sebe liší a jak manipulují s informacemi o současném válečném konfliktu na Ukrajině.

Cílem této práce je poskytnout určitý náhled na problematiku ruské propagandy na sociální síti Twitter a přispět k lepšímu porozumění mechanismů, jež formují veřejné mínění prostřednictvím nových médií.

1. Propaganda

Před vysvětlením pojmu propaganda bych ráda upozornila na to, že sám tento pojem se stal obětí „doublespeaku“ a má dnes převážně negativní konotace. Proto je samotný koncept propaganda příhodnou ukázkou toho, jak přizpůsobovat a ovlivňovat lidskou mysl pomocí řeči a usměrňovat jazykové prostředky, tedy jedné z hlavních propagandistických metod.¹

Negativní konotace se s propagandou pojí hlavně od minulého století, kdy hrála hlavní roli ve službách nacistického i komunistického totalitního režimu. Od té doby se pojem příliš nepoužívá, anebo velice opatrně. Dokládá to i tvrzení Beth Bennetové a Seana O'Rourke, dle nichž se pojem propaganda „(...) začal užívat jako pejorativní označení pro obvinění opozičního politického směru, zvláště ve 20. století. Například historici často užívají tento termín při zamítnutí historické hodnoty projevu agitátora, politici aktivisté užívají tento pojem, aby shodili argumentaci opozice, a národní státy označují jako propagandu každý kritický projev vůči své zahraniční politice“.²

Nicméně první použití pojmu propaganda spadá již do 17. století, kdy ho papež Řehoř XV. použil v názvu církevní instituce *Sacre Congregatio de Propagande Fide*, jejímž cílem bylo „*propagovat katolickou církev v Novém světě prostřednictvím misijní činnosti, upevňovat její postavení v Evropě a zároveň potlačovat protestantismus a oponovat mu.*“³ Čímž dle Terence H. Qualtera a Philipa Taylora pravděpodobně propaganda získala své první negativní konotace v severských protestantských zemích.⁴

Slovo propaganda pochází z lat. *propagare*, „*což v překladu znamená rozhlašovat, rozšiřovat či rozmnožovat.*“⁵ A jejím smyslem „*je působit na publikum a úmyslně formovat jeho myšlenky, postoje a chování s cílem dosáhnout reakce v souladu s úmysly a potřebami propagandisty.*“⁶

Propagandu můžeme dělit na tři směry. Na bílou, šedou a černou propagandu. První je téměř zaměnitelná s public relations. „*Využívá pravdivé a objektivní informace k ovlivnění*

¹ PROKOPOVÁ, Kateřina. *Propaganda a persvaze*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014, s. 7. Qfwfq, 25. sv. ISBN 978-80-244-4345-4.

² Bennett – O'Rourke in PROKOPOVÁ, K. *Propaganda a persvaze*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014, s. 7–8. Qfwfq, 25. sv. ISBN 978-80-244-4345-4.

³ PROKOPOVÁ, Kateřina. *Propaganda a persvaze*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014, s. 13. Qfwfq, 25. sv. ISBN 978-80-244-4345-4.

⁴ PROKOPOVÁ, Kateřina. *Propaganda a persvaze*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014, s. 13–14. Qfwfq, 25. sv. ISBN 978-80-244-4345-4.

⁵ GREGOR, M. a MLEJNKOVÁ, P. *Nejlepší kniha o fake news, dezinformacích a manipulacích!!!*. Brno: CPress, 2018, s. 17. ISBN 978-80-264-1805-4.

⁶ GREGOR, M. a MLEJNKOVÁ, P. *Nejlepší kniha o fake news, dezinformacích a manipulacích!!!*. Brno: CPress, 2018, s. 15. ISBN 978-80-264-1805-4.

veřejného mínění, mobilizaci obyvatelstva nebo k propagaci hnutí či aktivity.“⁷ Jejím příkladem jsou například očkovací kampaně.

Protipólem bílé propagandy je černá, a ta naplňuje zmíněné negativní konotace spojené s tímto pojmem. „*Jejími nástroji jsou polopravdy, věrohodně působící dezinformace nebo skandalizace, které mají pošpinit a oslabit protivníka.*“⁸ Jejím příkladem je vysílání na první pohled německého rádia Gustav Seigfried Eins s moderátorem Der Chef, který jako nacist a vojenský důstojník nespokojený se stavem Německa i NSDAP otevřeně kritizoval Hitlera i německé poměry. Šlo však o britský projekt Výboru pro propagandu, který pracoval s každodenními německými reáliemi, díky čemuž pro běžného Němce nebylo snadné rozpoznat, že se jedná o podvrh.⁹ Ladislav Bittman o černé propagandě konstatuje, že: „*Jazyk propagandistických kampaní je jazykem falešných názorů, které parazitují na existujících předsudcích. Obsah a frazeologismy jsou voleny tak, aby vnášely zmatek do názorů lidí, urážely národní hrdost či náboženské citění lidí a budily dojem, že za existujícími problémy stojí vnější nepřítel.*“¹⁰

Šedá propaganda se nachází mezi těmito dvěma póly a jeví se jako neutrální až pozitivní. „*Využívá většinou (ne vždy) argumenty založené na pravdivém základě a objektivně je prezentuje. Vyznačuje se tím, že informace nemohou být spolehlivě ověřeny a jejich originální zdroj nemusí být zcela zřejmý, což z ní činí nejtajemnější z typů propagandy.*“¹¹ Můžeme na ni narazit i v neutrálních médiích. Jejím zajímavým příkladem jsou noviny *Zprávy pro vojáky*, které spojenci shazovali během druhé světové války na okupovaná území Evropy. Texty narušovaly morálku německých vojáků objektivně podávanými informacemi o problémech v Říši a o prohraných bitvách, o nichž všichni věděli, přestože o nich nemluvili. Noviny však nebyly nijak označené a ani se nesnažily působit jako oficiální německé médium, což z nich dělá právě šedou propagandu.¹²

1.1. Propaganda a veřejné mínění

V následujících podkapitolách bychom rádi popsali, jak propaganda funguje v praxi. Jak působí na jednotlivce, ovlivňuje náš mozek a jak toho propagandisté a dezinformátoři

⁷ GREGOR, M. a MLEJNKOVÁ, P. *Nejlepší kniha o fake news, dezinformacích a manipulacích!!!*. Brno: CPress, 2018, s. 15. ISBN 978-80-264-1805-4.

⁸ tamtéž

⁹ tamtéž

¹⁰ Bittman in PROKOPOVÁ, Kateřina. *Propaganda a persvaze*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014, s. 53. Qfwfq, 25. sv. ISBN 978-80-244-4345-4.

¹¹ GREGOR, M. a MLEJNKOVÁ, P. *Nejlepší kniha o fake news, dezinformacích a manipulacích!!!*. Brno: CPress, 2018, s. 16. ISBN 978-80-264-1805-4.

¹² tamtéž

zneužívají. Postupně se dostaneme i k tomu, jak propaganda ovlivňuje veřejné mínění, a tak i celou společnost.

1.1.1. Působení propagandy na jednotlivce

Nejprve se zaměříme na to, jak propaganda pomocí dezinformací ovlivňuje jednotlivě každého z nás a na to, jak působí na náš mozek.

V dnešní době jsme zahlceni informacemi. Přestože by se to na první pohled mohlo jevit jako pozitivní rys, není tomu úplně tak. V nepřeberném množství informací je totiž těžké se zorientovat. Navíc, jak potvrdil neurovědce Antonio Damasio, v rozhodovacím procesu lidí hrají větší roli emoce než racionalita. „*Nejprve se skrze náš vnitřní kompas rozhodneme, co je nejspíš pravda a logiku použijeme až ke zpětnému zdůvodnění tohoto rozhodnutí.*“¹³

Abychom pochopili, jak dezinformace a propaganda fungují v praxi, je důležité pochopit, jak náš mozek přijímá informace. „*Podle výzkumníka Michaela Shermera důvěra přichází automaticky, zatímco skeptický náhled a kritické myšlení jsou pro mozek nepřirozenou aktivitou s vysokou poznávací zátěží. Naše podvědomí proto preferuje to první.*“¹⁴ Naše podvědomí tedy preferuje důvěru v informace, což se děje bez ohledu na to, zda jsou pravdivé či nikoli. Vytváření našich názorů je tedy snadné. Složitější je naopak jejich vyvrácení, zvláště pokud jsme se s názorem sžili a podvědomě ho spojili s nějakou emocí, a k tomu stačí i to, že nám informaci sdělil náš kamarád či blízká osoba.

I Stanfordský výzkum, v němž byl dvěma skupinám studentů představen hasič Frank, který vždy v akci volí nejbezpečnější postup, ukazuje, jak je jednou zformovaný názor obtížné změnit, přestože jsou původní podklady označeny za nepravdivé.

Jednomu z týmů byl hasič představen jako hrdina, druhému jako flákač, na nějž si stěžují jeho nadřazení. Následně profesori přiznali, že Frank je obyčejný průměrný hasič. Přesto v dotazníku studenti na otázku, zda by hasiči při hašení měli postupovat co nejopatrněji, odpovídali dle první informace, kterou se o Frankovi dozvěděli. Tedy skupina, jíž byl Frank popisován jako hrdina souhlasila s jeho bezpečným postupem při hašení požáru, druhá naopak od hasičů očekávala, že budou podstupovat větší riziko a Frankův postup jim přišel nedostatečný.

Dalším důležitým poznatkem je, že naše reakce na zprávy, které denně přijímáme, jsou ovlivněny i naším vztahem k danému tématu. Tedy, zda k němu máme pozitivní postoj či nikoli.

¹³ GREGOR, M. a MLEJNKOVÁ, P. *Nejlepší kniha o fake news, dezinformacích a manipulacích!!!*. Brno: CPress, 2018, s. 79. ISBN 978-80-264-1805-4.

¹⁴ GREGOR, M. a MLEJNKOVÁ, P. *Nejlepší kniha o fake news, dezinformacích a manipulacích!!!*. Brno: CPress, 2018, s. 80. ISBN 978-80-264-1805-4.

Pokud k tématu, o němž zpráva pojednává máme negativní vztah, budeme na ni pravděpodobně pohlížet skepticky, a následně si tuto reakci racionálně odůvodníme.¹⁵

Další nevýhodou našeho mozku při zpracování informací, je, že: *„Když si jednou zformujeme postoj k nějaké osobě nebo tématu, náš mozek začne mít sklon vyhledávat a lépe si pamatovat informace, které tento názor posilují. Zatímco nesouhlasné zprávy vypouštíme z hlavy, co nejrychleji...“*¹⁶

Výše popsané slabiny našeho mozku jsou dezinformátorům a autorům propagandy samozřejmě známé. Proto také používají u dezinformačních zpráv šokující titulky a celkově jejich zprávy většinou vzbuzují silné emoce.

Propaganda však neovlivňuje pouze aktivní konzumenty dezinformací. *„Pokud dezinformační weby či trollové ke každé oficiální zprávě nabízejí protitvrzení, anebo jich ještě lépe vygenerují hned několik, náš mozek se těmito informacemi postupně naplní. Záplava falešných zpráv ucpe schopnost kritického uvažování o dané informaci nebo situaci.“*¹⁷

Propagandě tedy stačí, že nás zmate, unaví náš mozek a my přestaneme hledat faktickou pravdu. Mnoho lidí se poté uchýlí ke kompromisu a spokojí se s tvrzením, že pravda je někde uprostřed. I toto je však úspěch propagandy, neboť *„Společnost, v níž všichni, kteří neuvěřili, alespoň rezignovali na úsilí nalézt pravdu. Dezinformační kampaně počítají jako své vítězství.“*¹⁸

Další faktor, který ovlivňuje naše podvědomí, je masovost. Pokud se s informací setkáváme všude kolem sebe, online i offline, máme tendenci jí spíše věřit. I toho si jsou dezinformátoři vědomi, a právě sdílení na internetu a na sociálních sítích jim to usnadňuje. *„Kobercové bombardování dezinformacemi totiž dokáže ovlivnit většinu z nás. Vytváří dojem davového přesvědčení, které si náš mozek rád zaměňuje za realitu.“*¹⁹

Cílem propagandy není přesvědčit nás o pravdivosti každé jednotlivé dezinformace, ale spíše unavit naši mysl a postupně nás vést ke změně našeho názoru na konkrétní témata. Toho dosahuje právě masivním šířením fake news, které sdílí společný leitmotiv a které v nás

¹⁵ GREGOR, M. a MLEJNKOVÁ, P. *Nejlepší kniha o fake news, dezinformacích a manipulacích!!!*. Brno: CPress, 2018, s. 82. ISBN 978-80-264-1805-4.

¹⁶ GREGOR, M. a MLEJNKOVÁ, P. *Nejlepší kniha o fake news, dezinformacích a manipulacích!!!*. Brno: CPress, 2018, s. 84. ISBN 978-80-264-1805-4.

¹⁷ GREGOR, M. a MLEJNKOVÁ, P. *Nejlepší kniha o fake news, dezinformacích a manipulacích!!!*. Brno: CPress, 2018, s. 86. ISBN 978-80-264-1805-4.

¹⁸ GREGOR, M. a MLEJNKOVÁ, P. *Nejlepší kniha o fake news, dezinformacích a manipulacích!!!*. Brno: CPress, 2018, s. 89. ISBN 978-80-264-1805-4.

¹⁹ GREGOR, M. a MLEJNKOVÁ, P. *Nejlepší kniha o fake news, dezinformacích a manipulacích!!!*. Brno: CPress, 2018, s. 90. ISBN 978-80-264-1805-4.

zanechávají emocionální dojem i díky šokujícím titulům. Propaganda navíc často pracuje s již zakotvenými stereotypy, aby byla úspěšnější.²⁰

1.1.2. Jak propaganda ovlivňuje veřejné mínění

Když už víme, jak propaganda působí na jednotlivce, můžeme si ukázat, jak ovlivňuje celé veřejné mínění. Je důležité uvědomit si, že „... *častým cílem propagandy je sám stát. Hlavním cílem těchto útoků bývá snaha destabilizovat vládu státu anebo zpochybnit – jako tomu je v řadě útoků v České republice – zakotvení země v Severoatlantické alianci (NATO) a Evropské unii.*“²¹ Dezinformátoři tak vyvíjejí tlak na politiky prostřednictvím jednotlivců. Političtí představitelé si uvědomují závažnost problémů spojených s dezinformačními kampaněmi, proto vznikají centra pro boj s hybridními hrozbami, jako je i to v České republice. „*Od roku 2017 funguje pod ministerstvem vnitra Centrum proti terorismu a hybridním hrozbám (CTHH), které má za úkol monitorovat a odhalovat hrozby spojené s vnitřní bezpečností státu. Mezi ty spadají i dezinformační kampaně a propaganda. Mladý útvar ministerstva na svém twitterovém účtu zveřejňuje vyvrácené falešné zprávy, které měly potenciál narušit vnitřní bezpečnost země, a také návody na jejich rozeznání.*“²²

Ale zpět k veřejnému mínění, na jehož základě lid v demokratických systémech „*deleguje své volené zástupce, politiky ke správě věcí veřejných*“²³. I proto veřejné mínění kromě médií a veřejných autorit formují také politici. „*Hlas lidu vyjadřuje myšlenky lidu a ty jsou utvářeny skupinou vůdců, v něž lid věří, a osobami, které rozumí manipulaci veřejným míněním. Skládá se ze zděděných předsudků, symbolů, klišé a z verbálních formulací prezentovaných vůdci.*“²⁴ Nadaný politik je schopný pomocí propagandy ovládat a utvářet veřejné mínění, ať už v pozitivním, nebo v negativním slova smyslu, záleží pouze na povaze propagandy. Ta je totiž politický nástroj. Politik jí využívá, když chce být zvolen do úřadu, ale i chce-li upozornit na nějaký problém či ve veřejných aférách, neboť ovlivňování davů je esencí politického života.²⁵

²⁰ GREGOR, M. a MLEJNKOVÁ, P. *Nejlepší kniha o fake news, dezinformacích a manipulacích!!!*. Brno: CPress, 2018, s. 92–93. ISBN 978-80-264-1805-4.

²¹ GREGOR, M. a MLEJNKOVÁ, P. *Nejlepší kniha o fake news, dezinformacích a manipulacích!!!*. Brno: CPress, 2018, s. 137. ISBN 978-80-264-1805-4.

²² Tamtéž.

²³ FTOREK, Jozef. *Manipulace a propaganda: na pozadí současné informační války*. Praha: Grada, 2017. s. 98. ISBN 978-80-271-0605-9.

²⁴ BERNAYS, Edward L. *Propaganda*. Autor úvodu Mark Crispin MILLER. New York: Ig Publishing, c2005. s. 109. ISBN 978-0-9703125-9-4.

²⁵ BERNAYS, Edward L. *Propaganda*. Autor úvodu Mark Crispin MILLER. New York: Ig Publishing, c2005. s. 110. ISBN 978-0-9703125-9-4.

Ostatně sám Edward Bernays definoval propagandu jako: „*Úsilí systematicky zaměřené na získání podpory veřejnosti pro určitý názor nebo postup.*“²⁶ a David Welch ji v knize *Propaganda a masové přesvědčování* charakterizuje jako: „*Záměrnou snahu ovlivňovat mínění publika skrze přenos názorů a hodnot pro určitý účel, vědomě navrženou tak, aby sloužila zájmům propagandistů a jejich politickým pánům, ať už přímo nebo nepřímo.*“²⁷

Příkladem takové manipulace v negativním slova smyslu je kromě dezinformování i tzv. spin doctoring. „*„Spin doctoring“ je manipulací veřejným míněním prostřednictvím médií. Nejčastěji v jeho pozadí stojí vládnoucí vrstvy. Používá se třeba proto, aby politik odpoutal pozornost od vlastního skandálu. Místo toho se objeví jiné téma, ideálně zaměřené proti politické konkurenci.*“²⁸

Příkladem manipulace veřejným míněním v neutrálním slova smyslu může být volební kampaň, avšak toto je značně variabilní v závislosti na konkrétním politikovi a charakteru jeho kampaně. V ideálním případě by mohla vypadat následovně: „*Prvním krokem politické kampaně je stanovení cílů a jejich excelentní prezentace v aktuální podobě—tedy jako politický program.*“²⁹ Následně: „*Politická kampaň s určenými cíli a základními plány definuje svůj skupinový apel, který potřebuje využít. K tomu musí pečlivě vybrat média tak, aby pracovala s maximální efektivitou. Média, která kampaň šíří do našich domácností, jsou početná a jasně definovaná. Aby se nápady dostaly do oběhu, musí být jednotlivé události a aktivity vytvářeny v souladu s jednotlivými kanály, jimiž jsou šířeny, a které jsou rozmanité jako samotná lidská komunikace. Každý objekt, jenž představuje obraz nebo slovo, které si veřejnost může prohlédnout, vše, co přenáší srozumitelné zvuky může být použito jedním či jiným způsobem.*“³⁰

Přestože to může vyznít na první pohled paradoxně, veřejné mínění formují i samotné průzkumy veřejného mínění. Ty jsou „*důležitým zdrojem poznatků o náladách ve společnosti.*“³¹ Politici je proto využívají při vytváření svých strategií, aby veřejné mínění ve výsledku mohli formovat. Navíc, „*Zveřejňováním a medializací jejich výsledků dochází k nastolování jakoby důležitých společenských témat (agenda setting) a stejně tak ke zvyšování*

²⁶ Bernays in FTOREK, Jozef. *Manipulace a propaganda: na pozadí současné informační války*. Praha: Grada, 2017. s. 41 ISBN 978-80-271-0605-9.

²⁷ Welch in FTOREK, Jozef. *Manipulace a propaganda: na pozadí současné informační války*. Praha: Grada, 2017. s. 41 ISBN 978-80-271-0605-9.

²⁸ GREGOR, M. a MLEJNKOVÁ, P. *Nejlepší kniha o fake news, dezinformacích a manipulacích!!!*. Brno: CPRESS, 2018, s. 58. ISBN 978-80-264-1805-4.

²⁹ BERNAYS, Edward L. *Propaganda*. Autor úvodu Mark Crispin MILLER. New York: Ig Publishing, c2005. s. 113. ISBN 978-0-9703125-9-4.

³⁰ BERNAYS, Edward L. *Propaganda*. Autor úvodu Mark Crispin MILLER. New York: Ig Publishing, c2005. s. 118. ISBN 978-0-9703125-9-4.

³¹ FTOREK, Jozef. *Manipulace a propaganda: na pozadí současné informační války*. Praha: Grada, 2017. s. 98 ISBN 978-80-271-0605-9.

veřejné podpory domnělým většinovým názorům...“³² Tomuto se říká „efekt vagonu s kapelou“.³³

1.2. Informační válka aneb čemu věřit?

V 21. století se již nesetkáváme pouze s tradičními vojenskými konflikty, ale také s tzv. hybridními a informačními válkami, což ztěžuje orientaci v jednotlivých událostech. Každý fakt je doprovázen protitvrzením, často dokonce několika, a lidé tak zastávají rozdílné názory i na jednoduché, natož na složitější problémy.

Tuto problematiku již od minulého století reflektuje i teorie masové komunikace. Frankfurtská škola a její kritická teorie zastává názor, že *„Historie (jak ji vykládal Marx) se podle všeho ‚pokazila‘, jelikož ideologie dominující třídy dokázala udržovat ekonomickou základnu v žádoucím stavu zvláště vytvářením ‚falešného vědomí‘ mezi pracujícími masami, jimž se kromě toho pomáhala asimilovat se do kapitalistické společnosti.“*³⁴

Theodor Adorno a Max Horkheimer již ve čtyřicátých letech minulého století *„proti masové kultuře vedli ostrý a pesimistický útok pro její uniformitu, vzývání techniky, monotónnost, eskapismus a tvorbu falešných potřeb, dále pro její redukování jedince na spotřebitele a pro odstraňování jakékoli myšlenkové (ideologické) volby.“*³⁵

Proti této kritice stojí normativní teorie médií, zejména její liberálně-pluralistický model, který můžeme stručně vyjádřit takto: *„Vychází z původní teorie svobodného tisku (...) Ztotožňuje svobodu tisku se svobodou vlastnit a provozovat vydavatelské prostředky bez povolení a vměšování státu. Zdůrazňuje potřeby jednotlivce a definuje veřejný zájem jako to, co veřejnost zajímá. Ve veřejné sféře bude působit ‚volný trh myšlenek‘. Odpovědnost vůči společnosti a ostatním jednotlivcům je dosažena prostřednictvím mediálního trhu a některých forem minimální samoregulace s nepatrnou úlohou státu.“*³⁶ Vzhledem k významu veřejnoprávních médií v Česku zmíníme i model společenské odpovědnosti nebo veřejného zájmu. *„Právo na svobodné a uveřejněné informace je provázáno závazky vůči společnosti, jež přesahují vlastní soukromé zájmy. Používá se ‚pozitivní‘ představa svobody, která obsahuje určitý společenský smysl. Odpovědná média budou udržovat vysoký standard prostřednictvím samoregulace, ale nejsou vyloučeny ani zásahy vlády. Uplatní se mechanismy odpovědnosti*

³² Tamtéž.

³³ Tamtéž.

³⁴ MCQUAIL, Denis. *Úvod do teorie masové komunikace*. 4., rozš. a přeprac. vyd. Praha: Portál, 2009. s. 128 ISBN 978-80-7367-574-5.

³⁵ Tamtéž.

³⁶ MCQUAIL, Denis. *Úvod do teorie masové komunikace*. 4., rozš. a přeprac. vyd. Praha: Portál, 2009. s. 197–198 ISBN 978-80-7367-574-5.

vůči společnosti i veřejnosti. Do tohoto modelu spadá i veřejnoprávní vysílání.³⁷ V těchto modelech média fungují jako hlídací pes demokracie a slouží jako čtvrtý pilíř státní moci, který reguluje politiky.

Nyní si však situaci ukážeme v praxi a vrátíme se k současné rusko-ukrajinské válce a k tomu, jak o ní informovala média. Dle informací čerpaných z knihy Manipulace a propaganda na pozadí současné informační války nezačala tato tzv. hybridní válka v únoru roku 2022, jak by se mohlo na první pohled zdát. Nezačala dokonce ani anexí Krymu v roce 2014. Počátky konfliktu totiž můžeme datovat již o 7 let dříve. „Projekt unipolárního světa pod vedením USA (Pax Americana) ve smyslu okřídleného „Roma locuta, causa finita“ odmítly Rusko i Čína. Rusko tak zřetelně a veřejně učinilo nejpozději na bezpečnostní konferenci v Mnichově v roce 2007.“³⁸ Tehdy projev Vladimira Putina vyvolal vlnu kritiky, avšak politici jej nebrali příliš vážně, jak můžeme vyčíst i z tehdejší reakce ministra zahraničních věcí Karla Schwarzenbergera: „,Rád bych poděkoval prezidentu Putinovi za mediální publicitu, kterou získal pro tuto konferenci, ale taky za to, že jasně a přesvědčivě zformuloval, proč by se Severoatlantická aliance měla dál rozšiřovat.‘ dodal k pobavení přítomných šéf české diplomacie.“³⁹

Po krátkém období klidu eskalace konfliktu pokračovala anexí Krymu na jaře v roce 2014. Dále nesmíme opomenout nehodu letu MH-17, která se stala 17. července téhož roku. Tehdy byl „v prostoru bojových operací na východní Ukrajině zasažen raketou protiletadlového kompletu Buk mezinárodní dopravní letoun Boeing 777 s 298 pasažéry a členy posádky. Trosky dopravního letadla dopadly na zem poblíž vesnice Hrabove, severně od města Torez v Doněcké oblasti. Všichni lidé na palubě letadla zemřeli. Let MH-17 Malaysia Airlines byl pravidelným mezinárodním letem z amsterdamského mezinárodního letiště Schiphol. Cílem přistání bylo hlavní město Malajsie Kuala Lumpur.“⁴⁰

Komunikace některých médií byla tehdy zbrklá a emotivní, a přestože závěr vyšetřování byl potvrzen až v listopadu roku 2022 soudem v Haagu, bezprostředně po tragédii letu začaly vycházet první informace. „Mnohé redakce a novináři dosud vlivných médií hlavního proudu měli zejména v některých státech západní Evropy, konkrétně pak ve Velké Británii a v Německu,

³⁷ MCQUAIL, Denis. Úvod do teorie masové komunikace. 4., rozš. a přeprac. vyd. Praha: Portál, 2009. s. 198. ISBN 978-80-7367-574-5.

³⁸ FTOREK, Jozef. Manipulace a propaganda: na pozadí současné informační války. Praha: Grada, 2017. s. 169. ISBN 978-80-271-0605-9.

³⁹ HOŠEK, J a TÁBORSKÁ, M. Putinův ostrý projev v Mnichově vyvolal vlnu kritiky. In: iROZHLAS [online]. 11. 2. 2007 [cit. 11. 5. 2024]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/putinuv-ostry-projev-v-mnichove-vyvolal-vlnu-kritiky_200702111849_mtaborska.

⁴⁰ FTOREK, Jozef. Manipulace a propaganda: na pozadí současné informační války. Praha: Grada, 2017. s. 183. ISBN 978-80-271-0605-9.

od počátku úplně jasno. Pachatelem byl V. Putin, potažmo jím reprezentované a řízené Rusko. Výroky, respektive palcové titulky, typu: ‚Putin zabil mého syna‘, ‚Putinovy oběti‘, ‚Putinova střela‘ nebo ‚Zastavit Putina, hned!‘ neměly nechat nikoho na pochybách.“⁴¹

Takováto reakce může být problematická, a to proto, že „Problém takové prezentace, přeexponované informační akce je čistě z hlediska PR ten, že může mít na cílovou skupinu přesně opačný účinek, než jaký byl původní záměr jeho iniciátorů a tvůrců. Pokud bylo cílem ‚informační akce‘ získat maximální veřejnou podporu pro konfrontaci s Ruskou federací, výsledek se nedostavil. Právě naopak.“⁴²

Závěry vyšetřování i soud v Haagu nakonec skutečně potvrdily, že za útokem byla Ruská federace. Svědčí o tom i to, že Ukrajina a USA své stanovisko od počátku konfliktu neměnily, zatímco Rusko přišlo hned s několika verzemi.⁴³ Nicméně společnost je již polarizovaná a jistá její část je od té doby k Západu a k informacím od něj skeptická.

⁴¹ FTOREK, Jozef. *Manipulace a propaganda: na pozadí současné informační války*. Praha: Grada, 2017. s. 184 ISBN 978-80-271-0605-9.

⁴² Tamtéž.

⁴³ HOSENSEIDLOVÁ, Petra. Fakta: Sestřelení letu MH17. ČT24 [online]. 16. 2. 2024 [cit. 17. 5. 2024]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/svet/fakta-sestreleni-letu-mh17-346126>

2. Publicistický styl

Protože budeme v této práci analyzovat příspěvky zpravodajských redakcí, definujeme si v této kapitole publicistický styl, který používají právě novináři, a to nejen v tištěných médiích, ale i na internetu. Jde o kombinaci odborného a běžného jazyka.

„K publicistickému funkčnímu stylu řadíme všechny komunikáty s funkcí informativní a persvazivní. Publicistické texty mají za úkol informovat o aktuálních událostech ve společnosti a přesvědčit širokou veřejnost o adekvátnosti interpretace. Jejich cílem je rovněž ovlivňovat názory adresátů, přesvědčit je o správnosti a pravdivosti informace a získat je pro spolupráci a podporu předkládaných názorů.“⁴⁴

Jak vidíme, vymezení publicistického stylu je celkem široké. Obsahuje proto různé druhy textů, jednak mluvených, jednak psaných. *„Patří sem žánry zpravodajské (zpráva, zpravodajské interview, noticka, komuniké aj.), analytické (úvodník, komentář, recenze, posudek aj.), řečnické (veřejný projev, řeč) i beletristické (reportáž, črta, causerie, fejeton, glosa sloupek aj.) mezi nimiž jsou co do užívání jazykových prostředků značné rozdíly.“⁴⁵*

Publicistický styl je spjatý se společenskými změnami, což má za následek jeho proměnlivost a dynamičnost. Komunikáty jsou otevřeny neologismům převážně z uměleckého a odborného stylu, ale i z toho prostě-sdělovacího. Stále více se objevují prostředky hovorové, expresivní a slangové, které mají v publicistickém stylu hlavně aktualizaci funkci, čímž zaujmou čtenáře či posluchače.

Časem se však tyto nové jazykové prostředky zautomatizují a ztratí svou funkci aktualizace. Jsou ale užívány dále a vnímány jako aktualizované prostředky. Je proto potřeba zapojovat neustále nové. Právě kvůli aktuálnosti a propojení publicistického stylu s dobou je pro něj tato situace charakteristická.

Vzhledem k tomu, že jsou publicisté většinou v časové tísní. Zvláště dnes, kdy je nabídka médií široká, a v online prostoru nezabírá defacto žádný čas, neubrání se publicistický styl modelovosti. Ta v publicistických textech nemusí být na obtíž, neboť ani čtenář jim nevěnuje příliš času a jistá šablonovitost mu v novinách či v internetových médiích usnadňuje orientaci.⁴⁶

Dle Jana Chaloupka jsou pro publicistický styl specifické jazykové prostředky, jako jsou *„obrazná vyjádření, výrazy vyjadřující solidaritu s dobou, frazeologické obraty a jejich*

⁴⁴ JUNKOVÁ, B. *Jazyková dynamika současné publicistiky*. Praha: ARSCI, 2010. Jazykověda, sv. 3, s. 12. ISBN 978-80-7420-007-6.

⁴⁵ Tamtéž

⁴⁶ JUNKOVÁ, B. *Jazyková dynamika současné publicistiky*. Praha: ARSCI, 2010. Jazykověda, sv. 3, s. 44–45. ISBN 978-80-7420-007-6.

*modifikace, vyjádření neurčitá, shodný atribut implicitní, parenteze specificky publicistické, prostředky z jiných útvarů nebo poloutvarů národního jazyka a metajazykové vyjadřování.*⁴⁷

⁴⁷ JUNKOVÁ, B. *Jazyková dynamika současné publicistiky*. Praha: ARSCI, 2010. Jazykověda, sv. 3, s. 46. ISBN 978-80-7420-007-6.

3. Sociální sítě

Sociální sítě se v 21. století postupně stávají stále větší součástí našich životů. Nejmladší generace se s nimi dostávají do styku v podstatě od narození. Uspodňují nám komunikaci, sdílení informací, diskuze ale i navazování nových vztahů. Mají však i negativní účinky, kterým se v této bakalářské práci budeme věnovat převážně. Může jít např. o vytváření radikalizovaných sociálních bublin, šíření nepravdivých informací, podporu násilného chování a manipulaci s veřejným míněním.

Od tradičních médií, jimiž jsou např. televize, rozhlas a tiskoviny, se liší především tím, že uživatelé nejsou pouhými pasivními konzumenty obsahu, ale mohou ho i sami aktivně vytvářet či na něj reagovat.⁴⁸ S tím se pojí i zmíněná rizika, neboť odpovědnost za kvalitu obsahu nese každý, kdo tento obsah vytváří.

Sociální sítě jsou online platformy, na nichž mohou uživatelé s tímto obsahem (textem, audiem, grafikou i videem) interagovat. Vytvářejí si tu své vlastní profily, s jejichž pomocí se v online světě prezentují. Existují různé sociální sítě. Liší se zejména svými funkcemi a cílovými skupinami uživatelů. Mezi ty nejznámější patří Facebook, Instagram, YouTube, TikTok, LinkedIn a Twitter (X), kterým se budeme zvláště zabývat v následujících kapitolách.

Všechny tyto platformy mají své specifické komponenty, avšak v zásadních věcech se mezi sebou neliší. Jde o nástroje pro tvorbu, sdílení a hodnocení obsahu. Právě hodnocení obsahu může mít vliv na tvůrce i na to jaký obsah bude na svůj profil dále přidávat. Reagovat je možné i diskuzí v komentářích u každého příspěvku. Tato možnost však v kombinaci s určitou anonymitou u některých uživatelů vytváří dojem, že na sítě je možné psát vše.⁴⁹

Někteří z nich proto provokují schválně. Těmto uživatelům se říká trollové a zpravidla jde o anonymní účty, které se na sítích chovají agresivněji než v reálném životě. Často jsou spojováni s Ruskem, které vytváří i tzv. trollí farmy. Hlavním úkolem těchto účtů je psaní proruských komentářů v internetových diskuzích s proevropskými či protiruskými postoji. Někteří trollové se na internetu jednoduše baví, jiní jsou za to dokonce placeni. Může to být i kvůli dalšímu zisku, např. spojenému s propagací nějakého výrobku či právě kvůli šíření propagandy a politických dezinformací.⁵⁰

⁴⁸ KOPECKÝ, K. a KREJČÍ V. *Sociální sítě – úvod do problematiky* [e-kniha]. Vydavatelství Univerzity Palackého, 2023, s. 11–13. ISBN 978-80-244-6370-4 [cit. 2024-03-1].

⁴⁹ KOPECKÝ, K. a KREJČÍ V. *Sociální sítě – úvod do problematiky* [e-kniha]. Vydavatelství Univerzity Palackého, 2023, s. 17–19. ISBN 978-80-244-6370-4 [cit. 2024-03-1].

⁵⁰ GREGOR, M. a MLEJNKOVÁ, P. *Nejlepší kniha o fake news, dezinformacích a manipulacích!!!*. Brno: CPress, 2018, s. 54–55. ISBN 978-80-264-1805-4.

Řada platform se proto snaží obsah na sítích a chování uživatelů kultivovat, k čemuž pomáhají i systémy nahlašování závadného obsahu. Většina platform provádí i vlastní kontrolu, většinou pomocí AI, ta však nemusí objevit vše, případně může napadnout i obsah, který ve skutečnosti závadný není. Proto mohou škodlivý obsah nahlašovat i jednotliví uživatelé.⁵¹

Za závadný kontent je považován zejména ten nevhodný pro děti či nenávistný, projevy násilí a šikany, nebo příspěvky, jež porušují autorská práva.

Poslední dobou se často vedou diskuze, zda blokování obsahu „až příliš nezasahuje do svobody slova a neovlivňuje názorovou pluralitu ve společnosti.“⁵² Diskuze se většinou týkají blokování dezinformací či propagandy, k nimž se dostaneme v následující kapitole.

Komunikace na sociálních sítích má svá specifika. Ať už jde o používání hashtagů, které usnadňují třídění obsahu dle klíčových slov, emoji, akronymů, memes ale i hypertextů. A právě poslední zmíněné se často týkají zpravodajských portálů. Jde o elektronický odkaz na jiný text, který často vede uživatele mimo samotnou platformu, například na webovou stránku instituce, která příspěvek s hypertextovým odkazem přidala.

Sociální sítě fungují s pomocí algoritmů. Díky nim totiž vytváří každému uživateli personalizovaný obsah, který je pro něj sice příjemný a pohodlný, avšak jehož negativním účinkem je vznik informačních bublin, o kterých bude řeč níže. Tyto algoritmy sledují a analyzují lidské chování v online prostředí. Zaměřují se zejména na interakce a předchozí preference uživatelů, popularitu ukazovaného obsahu ale i časové faktory, jako kdy byl obsah publikován, ale také jakou dobu s různým kontentem jako uživatel trávíte. Na základě toho pak algoritmus doporučí podobný obsah, který by uživatele mohl zajímat a udržet ho na síti co nejdéle, díky čemuž uvidí více inzerce, a platforma tak bude mít větší zisk.

Informační bubliny, které jsou spoluutvářeny i zmíněnými algoritmy, mají za následek, že v online světě konzumujeme hlavně takový obsah, který odpovídá našemu vidění světa. A protože se přirozeně rádi obklopujeme lidmi s podobnými názory a smýšlením, vytváří tento fenomén další bubliny, a to sociální.

„Sociální bubliny jsou vlastně *bariéry mezi různými skupinami obyvatel, které zabraňují oboustranné výměně informací a vznikají na základě kulturních, sociálních a politických*

⁵¹ KOPECKÝ, K. a KREJČÍ V. *Sociální sítě – úvod do problematiky* [e-kniha]. Vydavatelství Univerzity Palackého, 2023, s. 17–25. ISBN 978-80-244-6370-4 [cit. 2024-03-1].

⁵² KOPECKÝ, K. a KREJČÍ V. *Sociální sítě – úvod do problematiky* [e-kniha]. Vydavatelství Univerzity Palackého, 2023, s. 23. ISBN 978-80-244-6370-4 [cit. 2024-03-1].

rozdílů.⁵³ Tyto bubliny existovaly i před sítěmi, nyní je však jejich utvářeno významně zesíleno a zrychleno. Navíc se s nimi pojí mnoho problémů, jako je například šíření dezinformací, radikalizace a extrémismus ale i polarizace společnosti, jež může vést k sociálním konfliktům.⁵⁴

3.1. Dezinformace a fake news

Dezinformace a fake news jsou hlavními nástroji propagandy. V poslední době jde však zároveň o témata, která skloňujeme zejména v souvislosti s online prostředím, ať už se jedná o webové stránky, komunikační nástroje či tzv. řetězové e-maily a samozřejmě i sociální sítě. Všechny závažné události, které se v nedávné minulosti udály, byly provázeny svými vlastními fake news. „S dezinformacemi jsme se setkali v období migrační krize, pandemie covid-19, parlamentních či prezidentských voleb, mnoho dezinformací je spojeno např. s Evropskou unií. Tyto dezinformace měly velký vliv i na vystoupení Británie z EU (tzv. Brexit). V současnosti se velká část dezinformací týká např. války na Ukrajině.“⁵⁵

Nicméně dezinformace a fake news nejsou rozdílnými pojmy. Dezinformace, respektive dezinformační praktiky, jsou s námi de facto odjakživa a fake news jsou pouze jejich novým označením. „Jde o moderní chytlavé sousloví, které označuje úmyslně nepravdivé nebo zavádějící informace, které se objevují v médiích a na sociálních sítích.“⁵⁶ Autoři těchto dezinformací mají jediný cíl „ovlivnit a zmanipulovat příjemce.“⁵⁷

Pro představu si níže představíme fake news prakticky dle bývalého českého agenta StB Ladislava Bittmana: „K dezinformačním taktikám patří:

1. zveličení (zlehčení) jevu
2. změna povahy nebo okolnosti jevu (čas, místo)
3. úplná záměna stavu za jiný

K tomu, aby byla dezinformační kampaň úspěšná má splňovat následující podmínky:

1. dezinformace musí vycházet z pravdivých pramenů
2. musí být přizpůsobena kulturnímu kontextu protivníka
3. musí se mu dostat více kanály

⁵³ KOPECKÝ, K. a KREJČÍ V. *Sociální sítě – úvod do problematiky* [e-kniha]. Vydavatelství Univerzity Palackého, 2023, s. 27. ISBN 978-80-244-6370-4 [cit. 2024-03-1].

⁵⁴ KOPECKÝ, K. a KREJČÍ V. *Sociální sítě – úvod do problematiky* [e-kniha]. Vydavatelství Univerzity Palackého, 2023, s. 25–31. ISBN 978-80-244-6370-4 [cit. 2024-03-1].

⁵⁵ KOPECKÝ, K. a KREJČÍ V. *Sociální sítě – úvod do problematiky* [e-kniha]. Vydavatelství Univerzity Palackého, 2023, s. 67. ISBN 978-80-244-6370-4 [cit. 2024-03-1].

⁵⁶ GREGOR, M. a MLEJNKOVÁ, P. *Nejlepší kniha o fake news, dezinformacích a manipulacích!!!*. Brno: CPress, 2018, s. 8. ISBN 978-80-264-1805-4.

⁵⁷ Tamtéž.

K základním typům dezinformační činnosti patří:

- 1. Falšování, tedy vytváření zcela nepravdivých informací v případě, že si je protivník neměl šanci ověřit.*
- 2. Metoda obehávání, tj. částečně nepravdivé informování, které mělo snažení protivníka zavést na jiný cíl.*
- 3. Dezinformace opaku, tj. zcela pravdivá informace byla protivníkovi nabídnuta s očekáváním, že ji bude považovat za nepravdivou.* ⁵⁸

V dnešní době je hlavním problémem fake news zejména rychlost jejich šíření. To může probíhat kdekoli, od tištěných médií přes televizní vysílání až po již zmíněné sociální sítě. Mezi šířitele dezinformací navíc patří i vrcholní politici, kteří je využívají i jako prostředek běžného politického boje. *„Jsou součástí vlivových operací, kdy se nepřátelské země, jež dezinformace produkují a šíří, snaží štěpit společnost jiných zemí, způsobovat chaos, vyvolávat nedůvěru k nejrůznějším institucím těchto zemí, a tedy destabilizovat jejich fungování (např. prostřednictvím tzv. trollích farem).* ⁵⁹

Obrana proti fake news je složitá. Sociální sítě se o to pokoušejí a mají k tomu i speciální nástroje, které jsou podrobněji popsány výše. *„Sociální sítě s dezinformacemi bojují mnoha způsoby, např. aktivním označováním či přímo mazáním dezinformačního obsahu, kvůli čemuž se stávají terčem kritiky, protože ‚potlačují svobodu projevu‘ a ‚kontroverzní názory‘. Pokud se sociální sítě chovají tolerantněji a závadný obsah aktivně nemažou, stávají se rovněž terčem kritiky – tentokrát za to, že nereagují dostatečně nebo reagují s příliš velkým zpožděním.* ⁶⁰

Od dezinformací se liší fáma neboli misinformace. *„Oba pojmy – dezinformace i fáma – mají společný nepravdivý základ či zavádějící obsah, na rozdíl od dezinformace je však fáma šířena bez vědomí, že se jedná o lež. Příkladem fámy mohou být klasické drby...* ⁶¹

3.2. Twitter nyní X

Twitter, od roku 2023 X, je sociální síť, na níž její uživatelé sdílí krátké zprávy neboli tweety. Ty mají limit 280 znaků a mohou kromě textu obsahovat i fotografie, videa či odkazy.

⁵⁸ Bittman in PROKOPOVÁ, Kateřina. Propaganda a persvaze. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014, s. 53. Qfwfq, 25. sv. ISBN 978-80-244-4345-4.

⁵⁹ KOPECKÝ, K. a KREJČÍ V. Sociální sítě – úvod do problematiky [e-kniha]. Vydavatelství Univerzity Palackého, 2023, s. 67. ISBN 978-80-244-6370-4 [cit. 2024-03-1].

⁶⁰ KOPECKÝ, K. a KREJČÍ V. Sociální sítě – úvod do problematiky [e-kniha]. Vydavatelství Univerzity Palackého, 2023, s. 67. ISBN 978-80-244-6370-4 [cit. 2024-03-1].

⁶¹ GREGOR, M. a MLEJNKOVÁ, P. Nejlepší kniha o fake news, dezinformacích a manipulacích!!!. Brno: CPress, 2018, s. 8. ISBN 978-80-264-1805-4.

Twitter byl založen za účelem rychlejšího sdílení informací s rodinou a přáteli. Postupem času se z něj stal globální veřejný prostor, v němž si lidé vyměňují i názory na aktuální dění.

Popularita Twitteru je celosvětová, největší však v USA. Ve spoustě zemí se stal důležitým komunikačním kanálem, který slouží např. k vyjadřování názorů mezi politiky, novináři a celebritami i obyčejnými uživateli.

Platforma byla založena roku 2006 pod názvem Twtrr vývojáři J. Dorseyem, N. Glassmanem, B. Stonem a E. Williamsem. Původně měl sloužit pouze k firemní komunikaci firmy Odeo, než byl ještě téhož roku zpřístupněn veřejnosti.

V roce 2022 sociální síť koupil Elon Musk, a tak rázem nastalo několik změn. Miliardář rozpustil vedení společnosti a výrazně snížil počet zaměstnanců. Musk uvedl, že jeho cílem je, aby byl Twitter místem se svobodou projevu.⁶²

Sociální síť spustila několik změn, jako je změna loga z legendárního modrého ptáčka na bílé X v černém poli a placené ověřování profilů. Jde o tzv. verified check mark, což je symbol používaný na většině sociálních sítí. Ten potvrzuje, že profil, u nějž je uvedený, patří skutečné osobě (většinou veřejně známé), organizaci, značce nebo instituci. Většinou jde o ikonu ve tvaru ověřovacího symbolu v modré případně šedé barvě a určitou její obdobu mají ji i jiné sociální sítě. Musk však tento ověřovací systém narušil tím, že značku nyní Twitter dává tomu, kdo si zaplatí, bez dalšího ověřování. Navíc tito uživatelé mají i jiné limity než ostatní a můžou psát tweety v délce až 4 000 znaků.⁶³

Twitter funguje jako „obrovská veřejná nástěnka“⁶⁴. Uživatel má svou osobní stránku neboli feed či zpravodaj, na němž lze vidět příspěvky lidí, které sleduje. S obsahem může interagovat stejně jako je tomu u jiných sítí. Jednotlivé příspěvky je možno lajkovat, komentovat, přidat si do oblíbených nebo sdílet, čemuž se v tomto případě říká retweetovat.

Jak jsme zmiňovali výše, zprávy jsou tu krátké, fungují zde tedy hlavně úderné texty, které přitahují pozornost, z čehož vyplývají i rizika platformy. Nejzásadnější problém, s nímž se Twitter potýká, je právě šíření dezinformací, které sítí putují velice rychle.⁶⁵

⁶² KOPECKÝ, K. a KREJČÍ V. *Sociální sítě – úvod do problematiky* [e-kniha]. Vydavatelství Univerzity Palackého, 2023, s. 49–51. ISBN 978-80-244-6370-4 [cit. 2024-03-1].

⁶³ KOPECKÝ, K. a KREJČÍ V. *Sociální sítě – úvod do problematiky* [e-kniha]. Vydavatelství Univerzity Palackého, 2023, s. 19–21. ISBN 978-80-244-6370-4 [cit. 2024-03-1].

⁶⁴ KOPECKÝ, K. a KREJČÍ V. *Sociální sítě – úvod do problematiky* [e-kniha]. Vydavatelství Univerzity Palackého, 2023, s. 52. ISBN 978-80-244-6370-4 [cit. 2024-03-1].

⁶⁵ KOPECKÝ, K. a KREJČÍ V. *Sociální sítě – úvod do problematiky* [e-kniha]. Vydavatelství Univerzity Palackého, 2023, s. 52. ISBN 978-80-244-6370-4 [cit. 2024-03-1].

K tomu je občas využíván i tzv. botnet. Jde o síť automatizovaných falešných účtů. Může jich být tisíce, a jsou tak schopné masivního šíření informací na sociálních sítích.

Botnety byly použity například v amerických volbách v roce 2016 na stranách obou prezidentských kandidátů. Protrumpovský botnet vygeneroval dle dat projektu Computational Propaganda z oxfordské univerzity ve dnech 26.–29. září hoaxy o Hillary Clintonové a lichotící příspěvky o Trumpovi v podobě téměř 600 000 tweetů. Botnet na podporu Clintonové také existoval, avšak obsahoval výrazně méně účtů a byl méně aktivní. Ve stejných dnech tak vygeneroval „pouze“ 125 000 tweetů.⁶⁶ Veškeré šířené dezinformace ale mohou mít dopad na dění v „reálném“ světě“. Příkladem je například útok na Kapitol z roku 2021.

Donald Trump, bývalý prezident USA, je totiž jedním z velmi aktivních uživatelů sociální sítě Twitter. A po prohraných prezidentských volbách na svém profilu opakovaně zpochybňoval volební výsledky, dokonce hovořil o ohromném volebním podvodu, a to i přes to, že byla jeho tvrzení opakovaně vyvrácena nejrůznějšími institucemi, jako jsou soud, volební úřady i ministerstvo spravedlnosti. Trumpem šířené dezinformace spolu s jeho projevem 6. ledna 2021 vyvolaly u lidí, jež jim uvěřili, takový hněv, že na Trumpovo vyznání vyrazili k pochodu na Kapitol. Útok vedl k násilí, a dokonce i k obětem na životech. Následně byl odsouzen nejen v USA, ale i globálně. Nicméně ukázal, že dezinformace šířené ve virtuálním prostoru mohou mít násilné důsledky na skutečné dění.⁶⁷

3.2.1. Charakteristika profilu a média Deník N

V následujících podkapitolách se pokusíme charakterizovat analyzované profily na sociální síti Twitter. Zaměříme se i na média, která za správou těchto účtů stojí.

Twitterový profil @enkocz představuje oficiální kanál Deníku N, renomovaného českého zpravodajského webu a tištěného deníku. Tvrdí o sobě, že je: „*Nezávislý Deník N s placeným obsahem vychází na webu <http://denikn.cz> a nabízí zpravodajství, reportáže, rozhovory a komentáře.*“⁶⁸ Twitterový účet byl založen v červnu roku 2018 a v současné době má 124,5 tisíc sledujících i označení verified check mark. Obsah tohoto profilu se zaměřuje na distribuci nejnovějších zpráv, článků a reportáží publikovaných na platformě Deník N. Najdeme tu informace týkající se politiky, společenských událostí, ekonomiky, kultury a dalších témat

⁶⁶ GREGOR, M. a MLEJNKOVÁ, P. *Nejlepší kniha o fake news, dezinformacích a manipulacích!!!*. Brno: CPRESS, 2018, s. 91. ISBN 978-80-264-1805-4.

⁶⁷ KOPECKÝ, K. a KREJČÍ V. *Sociální sítě – úvod do problematiky* [e-kniha]. Vydavatelství Univerzity Palackého, 2023, s. 52–53. ISBN 978-80-244-6370-4 [cit. 2024-03-1].

⁶⁸ Deník N. In: *Twitter* [online] [vid. 13. 4. 2024]. Dostupné z: <https://twitter.com/enkocz>

relevantních pro českou veřejnost. Účet obsahuje odkazy na klíčové články z webového portálu Deníku N a zahrnuje interakci s čtenáři prostřednictvím retweetů a odpovědí na komentáře.

Deník N je český digitální zpravodajský deník, založen roku 2013, který se zaměřuje na poskytování komplexních a aktuálních informací o událostech z České republiky a ze světa. Na webu deníku (<https://denikn.cz>) najdeme širokou škálu článků pokrývajících různé oblasti, např. politiku, ekonomiku, kulturu, sport a další.

Deník N se vyznačuje seriózním a profesionálním přístupem k zpravodajství, s důrazem na vyváženost a spolehlivost informací. Články jsou psány profesionálními novináři a zahrnují analýzy, komentáře, rozhovory a reportáže o aktuálních událostech, včetně odkazů na relevantní zdroje.

Jedním z typických rysů Deníku N je jeho digitalizovaný formát, který umožňuje čtenářům přístup ke zprávám prostřednictvím různých zařízení, včetně počítačů, tabletů a chytrých telefonů. Tento digitální přístup umožňuje čtenářům snadný a rychlý přístup k aktuálním událostem kdykoliv a kdekoli.

Celkově lze charakterizovat Deník N jako důležitý zdroj zpravodajství pro českou společnost, poskytující komplexní a relevantní informace o dění ve světě i v Česku.

3.2.2. Charakteristika profilu a média Národní Noviny

Twitterový účet @NarodniNoviny je oficiální profil stejnojmenného novinového vydavatelství tvrdící o sobě, že: „*Pokračujeme v tradici založené českým básníkem, novinářem a politikem K. H. Borovským, který je považován za zakladatele české žurnalistiky a satiry.*“⁶⁹ Profil byl založen v prosinci roku 2012 a v současnosti má 365 sledujících. Jeho obsah se soustředil v poslední době zejména na historii, dále i na zpravodajství, politiku, ekonomiku, kulturu a další témata. Nabízel pravidelné aktualizace o aktuálních událostech a odkazy na články a zprávy z vlastního webového portálu. Profil pravděpodobně sloužil nejen k informování veřejnosti, ale také k propagaci vlastních článků a ke zvýšení povědomí o svém obsahu. V tuto chvíli však již není aktivní. Poslední příspěvek byl přidán dne 15. 4. 2023. Aktivní momentálně Národní Noviny nejsou ani na svých webových stránkách.

Na základě informací dostupných z webu Národních Novin (<https://www.narodni-noviny.cz>), můžeme charakterizovat tento zpravodajský zdroj jako platformu, která se zaměřuje na alternativní výklady historických událostí a dění ve světě, s důrazem na kritiku Západu, vykreslování úspěchů Číny a Ruska a pochybení USA.

⁶⁹ Národní Noviny. In: *Twitter* [online] [vid. 13. 4. 2024]. Dostupné z: <https://twitter.com/NarodniNoviny>

Národní Noviny v poslední době zdůrazňovaly zejména historické události a jejich alternativní interpretace, které jsou v rozporu s mainstreamovým pohledem. Zpravodajství zahrnuje články o historických událostech, politických otázkách a mezinárodních vztazích, které jsou prezentovány skrze specifický ideologický rámeček.

Je zřejmé, že Národní Noviny preferují konzistentní a jednostranný pohled na svět, v němž je Západ často kritizován a znevýhodňován, zatímco Čína a Rusko jsou prezentovány jako úspěšné. Články na webu vydavatelství jsou bez ohledu na téma zpracovávány jediným autorem, což v tomto případě zdůrazňuje ideologii prezentovanou na těchto stránkách. Častým zdrojem historických článků je pouze [wikipedia.org](https://www.wikipedia.org), což zpochybňuje objektivitu i spolehlivost předkládaných informací.

Celkově můžeme charakterizovat Národní Noviny jako platformu, jež poskytuje specifický pohled na historii a mezinárodní politiku, který je ideologicky zabarven a často vychází z nerelevantních zdrojů informací.

Nepoměr sledujících mezi profily médií je pravděpodobně způsoben i tím, že profil Národních Novin není již delší dobu aktivní. Dále samozřejmě i tím, že alternativní média zatím stále konzumuje méně lidí než média hlavního proudu, což čtenářům alternativních médií dodává pocit výjimečnosti.

4. Charakteristika zkoumaného materiálu

Podklady k bakalářské práci jsme vybírali následovně. Čerpali jsme z twitterových příspěvků účtu Deník N, který zastupuje mainstreamová média a z profilu Národní Noviny zastupující alternativní média. Jednotlivých tweetů bylo vybráno celkem 18, z toho 9 z Národních Novin a 9 z účtu Deníku N.

Výběr twitterových příspěvků jsme provedli na základě předem definovaných klíčových slov Rusko, Ukrajina a sankce, a vyhledávání jsme přitom omezili na časové rozmezí od 14. do 25. března 2022. Každá skupina zastupující konkrétní klíčové slovo obsahuje 3 tweety.

Charakteristika zkoumaného materiálu zahrnuje tweety, které se týkají témat spojených s rusko-ukrajinskou válkou a z ní vyplývajících ekonomických sankcí. Je potřeba zdůraznit, že twitterové příspěvky byly vybrány ze dvou odlišných zdrojů, což nám umožňuje porovnání přístupů k obsahu mezi mainstreamovým a alternativním médiem.

Znění tweetů bylo pro lepší přehlednost přepsáno do tabulek. Jejich originály v podobě snímků obrazovky viz v přílohách označených příslušným klíčovým slovem a pořadovým číslem. Původní příspěvky většinou obsahují i odkaz na články či jiné přílohy, které však nejsou součástí interpretace.

5. Jazyková a lexikální analýza

5.1. Klíčové slovo Rusko

Jako první se zaměříme na skupinu Tweetů obsahujících klíčové slovo Rusko. Jde o příspěvky z tabulky níže.

Tabulka 1 – Příspěvky obsahující klíčové slovo Rusko

Rusko	
Národní Noviny	Deník N
1. Rusko ztratilo iluze, že by se mohlo spolehnout na Západ, uvedl šéf ruské diplomacie Sergej Lavrov v rozhovoru se zpravodajskou televizí RT. Moskva nikdy nepřijme vidění světa, kterému dominují Spojené státy, citovala jej agentura Reuters.	Ve stínu agrese na Ukrajině začíná v Praze a dalších 24 městech 24. ročník festivalu filmů o lidských právech Jeden svět. Rusko-ukrajinským vztahům i historii a současnosti boje Ruska na poli lidských práv se věnuje hned v několika snímcích.
2. Volodymyr Zelenskij v nedělním emotivním projevu k izraelským zákonodárcům v Knesetu přirovnal akce Ruska k činům nacistického Německa. Zelenského slova odmítl izraelský premiér Naftali Bennett s tím, že holokaust podle něj nelze srovnávat s ničím jiným.	Rusko a Čína pracují na tom, jak obejít globální platební systém SWIFT.
3. Britský list The Financial Times tvrdí, že delegace Ruska a Ukrajiny připravily plán na ukončení konfliktu, který zahrnuje 15 bodů, včetně příměří a stažení ruských jednotek, s výhradou neutrality Kyjeva a snížení síly ukrajinských ozbrojených sil.	Rusko by ve středu mělo zaplatit část svého dluhu v dolarech, to mu ale mohou zkomplikovat sankce.

Začneme s tweety z účtu Národních Novin. První příspěvek vykresluje Rusko jako oběť, na což ukazuje lexém *ztratilo iluze*, v minulém čase, který má silné negativní konotace. Implikuje, že Rusko se Západem chtělo vždy vycházet, ale bylo zklamáno, čímž nastiňuje, že Západ udělal něco špatného. Použití modálního slovesa *mohlo* ve spojení *mohlo spolehnout* naznačuje, že se Rusko na Západ spolehnout chtělo, ale není to možné, čímž implikuje nespolehlivost Západu. Rusko je tak celkově ukazováno jako někdo, kdo o partnerství stál, snažil se, ale Západ mu to nechce umožnit. Titul *šéf ruské diplomacie* dává tvrzení jistou autoritu. V tomto kontextu všímavého čtenáře zároveň i upozorňuje na to, že jde pravděpodobně o propagandistický výrok, vzhledem k tomu, že pochází ze středu dění válečné situace. Podobně působí i spojení *zpravodajská televize RT*. Příslovce *nikdy* je radikální, takže výrok zdůrazňuje, stejně jako budoucí čas u slovesa *nepřijme*, které značí trvalý postoj. Sloveso *dominují* ve spojení *vidění světa, kterému dominují Spojené státy* naznačuje negativní konotace, tedy že Spojené státy vládnu světu, zatímco ostatní státy je pouze poslouchají a nemají vlastní suverenitu. Celé spojení naznačuje, že jde o úhel pohledu reprezentovaný Západem. Na aktuálnost tohoto dění poukazuje i přítomný čas slovesa. To vše vykresluje Rusko jako někoho, kdo se vymanil z područí Spojených států a snaží se získat zpět svou svobodu a nezávislost, popisuje tak ruský postoj k Západu a staví jej do kontrastu se západní politikou. Text tak může vyvolat ve čtenáři pocit důvěry a sounáležitosti s ruským postojem a odpor vůči hegemonii Spojených států.

Ve druhém příspěvku jsou proti sobě postaveny dvě odlišné reakce na stejné události což může být i pozitivní jev, neboť tak čtenáři nabízí pohled na různé interpretace stejné situace.

Přirovnání *akcí Ruska k činům nacistického Německa* ukrajinského prezidenta zdůrazňuje závažnost situace, a zároveň vyvolává silné negativní konotace a morální odsouzení. Následuje *odmítnutí tohoto tvrzení izraelským premiérem*. Opět vzhledem k obsahu výroku a k tomu, od koho výrok pochází, ho můžeme považovat za propagandistický. Navíc jde o delikátní situaci, neboť skutečnost, na niž se ukrajinský prezident odkazuje, je hrůzná a jedinečná, a je spojená právě s židovským národem. Situace je zdůrazněná i příslovečným určením místa – *Knesetem*, což je zákonodárný orgán v Izraeli. Proti ukrajinskému prezidentovi tak celkem v příspěvku najdeme tři odkazy na Izrael, který má s holokaustem jedinečnou zkušenost, o což je odmítnutí silnější. Tento kontrast zdůrazňuje i polarizující povahu tématu, v níž se střetávají různé interpretace událostí. Zelenského projev je navíc hodnocen jako *emotivní*, což v tomto kontextu může být bráno jako opak adjektiva racionální, což zpochybňuje důvěryhodnost ukrajinského prezidenta. To vše je podpořeno faktem, že přirovnání odmítl vrcholný představitel Izraele. Z Bennettovy perspektivy však jde pravděpodobně hlavně o zachování historické přesnosti a zamezení zneužívání události, což zdůrazňuje i jeho použití spojení *nelze srovnávat*, které značí i budoucí čas, tedy, že takové srovnání není ani nebude možné. Vše tak naznačuje tomu, že ukrajinský prezident přehání a není schopen racionálního úsudku, což ve čtenáři může vůči němu vyvolat pocit nedůvěryhodnosti.

Třetí příspěvek se zaměřuje na popis mírového plánu a jeho bodů. Najdeme zde hlavně neutrální termíny jako *tvrdí a připravily*, případně odborné termíny jako *delegace*. Nebo spojení poskytující specifické a detailní informace jako *včetně příměří a stažení ruských jednotek a s výhradou neutrality Kyjeva a snížení síly ukrajinských ozbrojených sil* poskytující informace o obsahu plánu. Ve spojení *delegace Ruska a Ukrajiny* máme parataktickou spojku *a*, což z obou účastníků dělá rovnocenné vyjednávací partnery. Příspěvek tak ve výsledku poskytuje informace o možných ústupcích z obou stran konfliktu.

Dále se zaměříme na příspěvky z profilu Deníku N. V prvním příspěvku popisujícím filmový festival je zdůrazňován kontrast mezi kulturní akcí zaměřenou na lidská práva a válečnou situací na Ukrajině. Tento kontrast je zdůrazňován použitím metafory *ve stínu agrese na Ukrajině*, která vyvolává silné negativní konotace a přidává textu dramatický ráz. Kontrast gradují i slova s pozitivní konotací ve stejné větě, tedy *festival a lidská práva*. Použití fázového slovesa *začíná* dodává textu aktuálnost. Příspěvek popisuje rozdíl mezi ideály a skutečností. Druhá věta upozorňuje na složitost *rusko-ukrajinských vztahů*. Zmínění *historie a současnosti* navíc zdůrazňuje, že jde o opakovaný jev. A nakonec spojení *boje Ruska na poli lidských práv*

v tomto kontextu implicitně naznačuje jejich možné porušování z ruské strany. Text informuje o aktuálním dění, které srovnává s válečnou situací na Ukrajině, ve čtenáři tak může vyvolat pocit lítosti z invaze, čímž evokuje podporu Ukrajiny.

Druhý příspěvek informuje o současné aktivitě Ruska a Číny. Použití parataktické spojky a mezi slovy *Rusko a Čína* naznačuje, že jsou země dva rovnocenní partneři. Sloveso *pracují* v přítomném čase naznačuje nejen aktuálnost, ale také implikuje, že jde o dlouhodobý možná i o složitý proces. Použití slovesa *obejít* má v tomto významu negativní konotace, neboť znamená pokus o vyhnutí se či ignorování existujícího systému. Slovo *globální* implikuje, že jde o konflikt mezi Ruskem a Čínou a zbytkem světa, snaží se obejít jejich nařízení. Příspěvek tak ve čtenáři vyvolává pocit, že Rusko a Čína se snaží o podvodné jednání vůči Západu a existujícím systémům. Celkově text působí jako informativní zpráva s výraznou opozicí vůči ruské straně.

Použití kondicionálu *mělo by zaplatit* s modálním slovesem *mělo* ve třetím tweetu upozorňuje na to, že Rusko má povinnost, ale nevíme, zda ji splní, dává tak prostor k nenaplnění očekávání. Celkově zde ve spojení s Ruskem najdeme více slov s negativními konotacemi jako *dluh* či *sankce*. Spojení mohou zkomplikovat naznačuje potíže a překážky, které je potřeba překonat, aby se mohla očekávání naplnit. Použití přítomného času pak zdůrazňuje aktuální a trvající možnost komplikací. Samo spojení se však vyvažuje právě použitím modálního slovesa *mohou*, tedy nemusí, jde jen o jednu z možností. Opět tedy zatím neznáme důsledky a nevíme, zda zmíněné sankce již mají na Rusko dostatečný vliv, což dává prostor i nejistotě. Příspěvek je informativní a dává prostor k pochybnostem na obou stranách, zda Rusko zaplatí svůj první dluh, ale i zda jsou sankce uvalené západní politikou dostatečně efektivní, ve čtenáři tak evokuje hlavně očekávání.

Média ovlivňují své čtenáře odlišnými prostředky a v různé míře. Národní Noviny často používají polarizující jazyk a kontrasty. Staví proti sobě Rusko a Západ, přičemž Rusko vykresluje jako oběť a zdůrazňuje jeho snahu o partnerství se Západem a zklamání, které zažilo, což může čtenáře přimět přiklonit se k ruskému narativu. Konkrétní lexémy a spojení jako *ztratilo iluze* či *nepřijme vidění světa* implikují, že Západ vnucuje svou hegemonii, zatímco Rusko bojuje za svou svobodu a nezávislost. Tento narativ může ve čtenáři vzbudit odpor vůči západní dominanci a sympatie k ruskému postoji. Texty informující o Ukrajině jsou kontroverzní a vyvolávají vůči jejich představitelům spíše nedůvěru. Co se týče mírových jednání, informují Národní Noviny neutrálně a umožňují čtenářům získat pohled na možné ústupky z obou stran konfliktu.

Deník N se zaměřuje na informativní a vyváženější přístup, který poskytuje různé perspektivy a zdůrazňuje složitost situace. Využívá kontrastů mezi kulturními a válečnými událostmi k vyvolání silných emotivních reakcí, jako je lítost a podpora Ukrajine. Použití pozitivních konotací v kombinaci s dramatickými obrazy války zdůrazňuje humanitární aspekt konfliktu. Příspěvky Deníku N jsou konstruovány tak, aby čtenářům poskytovaly specifické a detailní informace, což podporuje pocit informovanosti a důvěryhodnosti. Použití neutrálních termínů v informativních tweetech zajišťuje, že zprávy působí vyváženěji, přesto však implicitně podporují západní postoj vůči Rusku.

5.2. Klíčové slovo Ukrajina

Další na řadě je skupina slov obsahující klíčové slovo Ukrajina. Tweety vidíme v následující tabulce.

Tabulka 2 – Příspěvky obsahující klíčové slovo Ukrajina

Ukrajina	
Národní Noviny	Deník N
1. Dokumentární film Ukrajina v plamenech natočil v roce 2016 režisér Igor Lopatoňok v produkci oscarového režiséra Olivera Stonea, známého filmy jako Četa, JFK, nebo Snowden. Film podrobně popisuje formování ukrajinského nacionalismu a neonacismu.	Ukrajina viní Rusko z toho, že násilně odváží obyvatele. V Mariupolu stále obleženém ruskými jednotkami zůstává v nelidských podmínkách 100 tisíc místních. Pointu N sepsala Barbora Loudová.
2. Jeden z největších italských odborových svazů svolal na sobotu 19. března protest před letištěm v Pise poté, co dostal tip od některých zaměstnanců, že ukrajinské humanitární lety přepravují zbraně a střelivo, nikoli potraviny a léky.	Ukrajina a Rusko na společných jednáních navrhli 15bodový mírový plán, který zahrnuje klid zbraní a stažení ruských vojáků, pokud Kyjev vyhlásí neutralitu a přijme limity pro své ozbrojené složky.
3. Předpokladem zastavení bojů a nalezení nějakého smysluplného kompromisu na Ukrajině nejsou laciná gesta politiků, ale racionální pohled na skutečné příčiny dnešní situace, píše bývalý prezident České republiky Václav Klaus v komentáři na serveru iDNES.	Ukrajina vrací úder – její armádě se podařilo obkličít ruské jednotky ve městech Buča, Irpiň a Hostomel. Kyjev ale hlásí další oběti. Hlavní události dne v Pointě N vybrala a okomentovala Dominika Pihová.

Začneme opět s tweety Národních Novin. Ve spojení s Ukrajinou se zde objevují termíny *nacionalismu a neonacismu*, jež mají silně pejorativní charakter a evokují extrémní politické ideologie. Pravděpodobně mají ve čtenáři vyvolat pocit strachu z Ukrajiny, její odmítnutí a v neposlední řadě pocit, že si probíhající konflikt, který v příspěvku není a vzhledem ke kontextu ostatních tweetů ani nemusí být zmíněný, zaslouží, neboť Rusko zde jen řeší problematickou situaci. To zdůrazňuje i upozornění, že byl dokument natočen v roce 2016. Spojení *dokumentární film* vyvolává legitimitu a relevanci následujících tvrzení. Podobně funguje i spojení *oscarový režisér* či adjektivum *známého* a výčet jím natočených filmů, které Oliveru Stonoevi dodává kredibilitu, která se tak přenáší i na režiséra zmiňovaného dokumentu. Důvěryhodnost a autoritu dodává textu i použití konkrétních jmen *Igor Lopatoňok* a *Oliver Stone*. Použití sloves *popisuje* v přítomném čase a *formování* v nedokonavém vidu, tedy něco, co stále pokračuje, naznačuje aktuálnost obsahu popisovaného filmu. Příspěvek je převážně informativní zprávou o filmu pojednávajícím o kontroverzních tématech, avšak jeho výběr a náhlé zařazení, vzhledem k tomu, že byl film natočen před několika lety, je zavádějící

a vyvolává ve čtenáři pocit sounáležitosti s ruským narativem i potřebu morálního odsouzení Ukrajiny.

Spojení *jeden z největších italských odborových svazů* ve druhém příspěvku je na jednu stranu neurčité, na druhou stranu však implikuje velký vliv, a proto i určitou autoritu. Slovo *protest* přidává celé situaci na důležitosti a upozorňuje na to, že se jedná o významný problém. Použití množného čísla ve spojení *tip od některých zaměstnanců* přidává na důvěryhodnosti. Na druhou stranu zde chybí jména konkrétních osob či potvrzení skutečnosti, neboť slovo *tip* odkazuje pouze na její předběžné, možná náhodné označení. Příspěvek obsahuje kontrast mezi očekávanými *potravinami a léky* a možnou skutečností ve formě *zbraní a střeliva*, což jsou slova s negativní konotací sama o sobě. *Humanitární lety* v kontrastu se *zbraněmi a střelivem* zvyšují emotivní ráz textu. Ve výsledku text vykresluje Ukrajinu jako podvodníka a někoho, kdo zneužívá pomoc Západu. Což ve čtenáři podporuje pocit, že by se měl v probíhajícím konfliktu přiklonit na stranu Ruska.

Ve třetím příspěvku najdeme kontrastní spojku *ale*, která spojuje dvě protikladné části věty. Spojení *předpokladem zastavení bojů* má pozitivní konotace a dává čtenářům naději na ukončení válečného konfliktu. Lexém *smysluplný kompromis* implikuje, že by obě strany konfliktu měly ustoupit ze svých požadavků, čímž přistupuje na ruský narativ, neboť naznačuje, že Rusko mělo k útoku důvod. Parataktická spojka *a* mezi těmito výroky, je řadí na stejnou úroveň – jeden bez druhého není možný, tedy abychom zastavili boje, je nutné najít *smysluplný kompromis*. Pejorativní spojení *laciná gesta politiků* implikuje nedůvěryhodnost a zbytečnost politických kroků, což může zesílit jejich negativní vnímání ve společnosti. Výraz *racionální pohled* to vše zdůrazňuje, neboť je v kontrastu právě s *lacinými gesty*, který poukazuje na rozdíl mezi povrchním politickým jednáním na jedné straně a hlubším pochopením situace na straně druhé. Použití slovesa *nejsou* v přítomném čase dodává výroku na jeho aktuálnosti. Spojení *skutečné příčiny dnešní události* implikuje, že jsou před naší společností některé informace utajovány nebo že se jako skutečné předestírají důvody zástupné, což zdůrazňuje nedůvěru v establishment a podporu alternativních narativů. Pojmenování *bývalý prezident České republiky*, včetně zmínění konkrétního jména, dodává výroku pro určité publikum na autoritě a relevanci. Podobně v textu funguje i zmínění *serveru iDNES*, který nepatří mezi typická alternativní média, čímž se výrok i z něj vyplývající ruský narativ normalizuje.

Pokud jde o příspěvky z profilu Deník N v prvním příspěvku najdeme sloveso *viní*. Jeho přítomný čas i nedokonavý vid zdůrazňují aktuálnost situace i trvalý děj. Sloveso má však negativní konotace a je spojené s obviňováním. Staví tak Ukrajinu a Rusko do opozice, přičemž

Ukrajinu vykresluje jako oběť a Rusko jako agresora, jehož je třeba obvinít. Spojení *násilně odváží obyvatele* má silné negativní konotace. Adverbium v něm obsažené implikuje, že jsou porušována základní lidská práva a přítomný čas slovesa navíc naznačuje, že se jedná o opakující a aktuální jev. To potvrzuje i slovo *stále* a použití fázového slovesa *zůstává*. Přívlastek *těsný stále obleženém ruskými jednotkami* informuje o skutečnosti, a zároveň vyvolává negativní konotace proti ruské straně. Slovo *jednotky* dehumanizuje ruské vojáky. Spojení *nelidské podmínky* je silně negativním výrazem, který vyvolává emoce soucitu a hrůzy z humanitární krize. Základní číslovka *100 tisíc* poukazuje na velikost a závažnost konfliktu. Použití konkrétního jména autorky *Barbora Loudová* zvyšuje relevanci a důvěryhodnost textu. Ve výsledku text vyvolává ve čtenáři odpor k ruským akcím na Ukrajině, soucit k ukrajinským obyvatelům a potřebu přiklonit se k západnímu narativu.

Ve druhém tweetu vidíme *Ukrajinu a Rusko* zařazené pomocí parataktické spojky *a* na stejné úrovni, jako rovnocenné účastníky konfliktu. To zdůrazňuje i spojení *společná jednání*. Příspěvek obsahuje zejména neutrální odborné výrazy jako *15bodový mírový plán*. Dále spojení zahrnuje klid zbraní a stažení ruských vojáků, které vysvětluje obsah zmíněného plánu a *pokud Kyjev vyhlásí neutralitu a přijme limity pro své ozbrojené složky*, tedy jeho podmínky, což je zdůrazněno použitím spojky *pokud*, která vyjadřuje podmínkový vztah své věty k obsahu věty řídicí. Příspěvek je informativní a poskytuje informace od obou stran konfliktu. Ve čtenáři vyvolává pocit naděje na ukončení invaze.

Lexém *Ukrajina vrací úder* ve třetím příspěvku má pozitivní konotace. Vyvolává ve čtenáři pocit zadostiučinění a odkazuje na název populárního filmu, což je v dnešní době celkem běžný nejen novinářský postup a dodává textu na intertextovosti. Vojáci jsou zde opět dehumanizováni, a to jak na straně Ukrajiny ve formě *armády*, tak na straně Ruska v použití slova *jednotky*. Příspěvek pozitivně informuje o ukrajinském úspěchu, čímž se řadí k jejímu a západnímu narativu. Použití konkrétních názvů měst *Buča, Irpiň a Hostmolem* dodávají textu důvěryhodnost. Spojení *další oběti* však připomíná, že situace je stále těžká i s ní spojené utrpení a smrt. Konkrétně použití adjektiva *další* poukazuje na to, že jde o vysoký, pravděpodobně již nespočítatelný počet ztrát. Konkrétní pojmenování novinářky *Dominika Píhová* opět přidává na důvěryhodnosti a relevanci textu.

Potvrzuje se nám, že ve spojení s Ukrajinou Národní Noviny vybírají kontroverzní témata a nebojí se využívat silně pejorativní termíny jako nacionalismus a neonacismus. V případě, že popisovaná informace přispívá ruskému narativu, neváhají Národní Noviny sáhnout po archivní či nahodilé informaci. Upozorňují na možné zneužívání humanitární pomoci ze strany Ukrajiny a s tím spojené protesty. Odvolávají se na domnělé či skutečné

autority, čímž zvyšují relevanci poskytovaných informací. Dále, kontrasty a ironické poznámky v textech mají za cíl zesílit negativní vnímání západních sankcí a politiky, což může vést čtenáře k podpoře proruského stanoviska a morálního odsouzení Ukrajiny.

Deník N se zaměřuje na aktuální situaci, o níž se snaží čtenáře informovat. Výrazy jako *násilně odváží*, *nelidské podmínky* a konkrétní čísla obětí zdůrazňují humanitární krizi a utrpení ukrajinských obyvatel, čímž implikuje odpor k ruským akcím během invaze a posilují západní narativ. Vojáky ve svých textech dehumanizuje, ať už jde o ruskou či ukrajinskou stranu konfliktu, což je běžné vzhledem k válečné situaci. Informativní a odborný jazyk spolu s konkrétními jmény a místy dodává těmto zprávám důvěryhodnost a relevanci. Navíc, pozitivní zprávy o ukrajinských vojenských úspěších a diplomatických snahách vytvářejí obraz Ukrajiny jako aktivního a odhodlaného obránce, což je však podloženo aktuálními informacemi ze současného dění.

5.3. Klíčové slovo sankce

Jako poslední analyzujeme tweety obsahující klíčové slovo sankce, které najdeme v tabulce níže.

Tabulka 3 – Příspěvky obsahující klíčové slovo sankce

Sankce	
Národní Noviny	Deník N
1. Omezení nákupu ruských dřevěných pelet kvůli sankcím zhoršují energetickou krizi, již Spojené království již čelí, píše britský list The Daily Telegraph.	Polina Kovalevová žije v honosné londýnské čtvrti v bytě, který si koupila za 4,4 milionu liber. Složila je v hotovosti – ve 21 letech. Hypotéku nepotřebovala: je nevlastní dcerou Sergeje Lavrova. Teď možná i na ni udeří sankce.
2. Třetí největší odběratel ropy na světě, Indie, zvažuje nákup ruské ropy a dalších komodit za zvýhodněné ceny za použití domácí měny. Navzdory sankcím západních zemí a jejich vyhrožování těm zemím, které sankce poruší.	Od začátku ruské invaze bylo na Ukrajině zabito 97 dětí. V dnešním projevu to zdůraznil ukrajinský prezident Volodymyr Zelenskij, který požádal o co nejpřísnější sankce, aby „Rusko nemělo ani dolar na dotování války.“
3. Zatímco Rusko zvládá krizi, aby podpořilo svou ekonomiku postíženou západními sankcemi, země po celém světě začínají pociťovat dopad těchto sankcí na své vlastní ekonomiky. Ekonomové vyjadřují obavy z nadcházející globální recese, protože turbulence sílí.	Jeho zemi bombardují ruští vojáci, on vyjednává se Západem o pomoci. Ukrajinský velvyslanec @YPerebyinis ve Studiu N popisuje, jak vypadá jeho den, koho viní ze situace na Ukrajině i proč jsou podle něj nutné tvrdé sankce.

První tweet z profilu Národní Noviny z této kategorie obsahuje několikánásobné obvinění Západu, jako toho, kdo uvalil sankce, z *energetické krize*. Na to odkazuje zejména předložka *kvůli* a spojení *omezení nákupu ruských dřevěných pelet*. Samotný lexém *energetická krize* má výrazné negativní konotace a vyvolává ve čtenářích strach a naléhavost. Vše zdůrazňuje slovo *zhoršují* použité v přítomném čase a nedokonavém vidu, které upozorňuje na aktuálnost situace a na děj, který právě probíhá – není dokončen. Implikuje tak, že bude ještě hůře. Spojení *již čelí* poukazuje na to, že krize probíhá delší dobu, a sankce přesto stále pokračují. Slovo *již* navíc zdůrazňuje, jak rychle se krize od uvalení sankcí začala projevovat. Použití přítomného času tu zároveň implikuje i aktuálnost probíhající krize. Západ jde tak sám proti sobě. Odkaz na *britský list The Daily Telegraph* dodává příspěvku autoritu a důvěryhodnost. Ve čtenáři tak text může prohlubovat pocit, že sankce jsou zbytečné. Ostatně

Rusko jako cíl sankcí, není v příspěvku ani zmíněno, což implikuje, že na něj sankce vliv nemají a jediné, na koho sankce skutečně dopadají, jsou západní země. Tím je kritizována západní politika a čtenář se z obavy, že na západní země dopadne energetická krize, může chtít připojit právě k ruskému narativu.

Označení *třetí největší odběratel ropy na světě* ve druhém tweetu dodává následujícím tvrzením autoritu a zdůrazňuje, že ne všechny velké, tedy i významné země souhlasí se západní politikou. Sloveso *zvažuje* v přítomném čase přidává textu na aktuálnosti. Použití podstatného jména *nákup* v jednotném čísle naznačuje, že se může jednat o jednorázovou akci, což není v textu dále nijak reflektováno. Termín *zvýhodněné ceny* má pozitivní konotace a implikuje, že se může jednat o nějakou dohodu či partnerství mezi Ruskem a Indií. To umocňuje i příslovce *navzdory*, tedy proti něčí vůli, které staví do kontrastu ekonomické výhody Indie a politické tlaky Západu. Spojení *sankce západních zemí* poukazuje na původce těchto sankcí, přičemž jejich spojení parataktickou spojkou *a* s lexémem *jejich vyhrožování* staví sankce a vyhrožování do stejné pozice. Sankce jsou tedy ukazovány jako něco negativního, stejně zavrženého jako vyhrožování, které má silné negativní konotace, neboť se pojí s hrozbami případně i s násilím. Ve výsledku text implicitně naznačuje, že vzhledem k *nákupu ruské ropy a dalších komodit* tak obrovskou zemí, jako je Indie, nebudou sankce uvalené Západem na Rusko úspěšné. Rusko a Indie jsou tu vykreslené jako partneři, kteří společně nespravedlivé příkoří způsobené Západem snadno překonají.

Třetí příspěvek upozorňuje na kontrast mezi ekonomickou situací v Rusku a po celém světě. Spojka *zatímco* tu zdůrazňuje protikladný vztah mezi ději, čímž vytváří konfrontační souvětí tedy dva děje, které se srovnávají. Na straně Ruska najdeme pozitivní či neutrální jazykové prostředky, na druhé straně však převažují prostředky negativní. Např. na straně Ruska je slovo *zvládá*, tedy vede si dobře i přes komplikace, a navíc v nedokonavém vidu, čímž se naznačuje, že nejde o jednorázový jev ale o trvalý stav. Na straně druhé najdeme výrazy *pociťovat dopad* nebo *vyjadřují obavy*. Fázové sloveso *začínají* také značí, že se nastávající krize bude dále prohlubovat, a objevuje se tu dokonce i hyperbola *turbulence silí*, která výrazně zesiluje obavy z ekonomické krize. Stavění těchto dvou jevů proti sobě je polarizující. Rusko je navíc vykreslováno jako velmoc, která si poradí, kdežto zbylý svět jako ti, kteří na vlastní sankce proti Rusku doplatí. Nakonec věta vyvolává dojem, že i přes všechnu nespravedlnost, kterou Západ Rusku způsobil, že situace Rusko vychází jako nedotčené. Toto vše ve čtenáři nepochybně může vyvolat, že je potřeba se přiklonit k ruskému narativu.

Pojmenování konkrétní osoby *Poliny Kovalevové* v prvním příspěvku v této kategorii na profilu Deník N dodává konkrétnost, čímž zvyšuje důvěryhodnost textu. Přítomný čas ve slovese *žije* poukazuje na aktuálnost popisované situace. Lexém *v honosné londýnské čtvrti* může ve čtenáři vyvolat závist, neboť evokuje luxusní životní podmínky. Konkrétní finanční údaj *4,4 milionu liber* to ještě zdůrazňuje. Spojení *ve 21 letech* následující *za složila je v hotovosti* vzbuzuje údiv a popisovanou situaci dále graduje a staví bohatství do kontrastu s nízkým věkem Kovalevové. Implikuje se tak, že nikdo by za normálních okolností nebyl schopen v tak mladém věku složit tak enormní částku peněz, kdyby v tom nebyl „nějaký háček“, jenž se vysvětluje následně, a to ironickou poznámkou *hypotéku nepotřebovala* a následným vysvětlením *je nevlastní dcerou Sergeje Lavrova*. Obojí dodává příspěvku politický rozměr a konotace týkající se vlivu a moci. Ještě v tomtéž příspěvku je tato „nespravedlivá výhoda“ potrestána poslední větou *teď možná i na ni udeří sankce*. Slovo *udeří* evokuje náhlost a přísnost trestu, to je však vyvažováno použitím modálního slovesa *možná*. Nevíme, tedy jak situace dopadne. Text je gradační, postupně rozkrývá informace počínaje obecným popisem a konče konkrétními detaily, přičemž se zvyšuje popisovaný rozdíl mezi ruskými oligarchy a obyčejnými občany. Konkrétní čísla a pojmenování zajišťují přesnost a jasnost sdělení. To vše může u čtenářů vyvolat údiv i kritiku. Může to zvyšovat polarizaci a vést k odporu vůči ruským oligarchům, což může čtenáře přimět připojit se k západnímu narativu.

Druhý tweet zdůrazňuje tragické důsledky války. Upozorňuje na ně nejen konkrétním počtem obětí *97*, ale i tím, že poukazuje na to, že jde o *děti*, což vyvolává silné emotivní reakce, jako jsou šok a smutek. Konkrétní číslovka pak zdůrazňuje důvěryhodnost tvrzení. Spojení *od začátku ruské invaze* navíc implikuje, že nejde o konečný počet, ale že dokud invaze bude pokračovat, bude narůstat počet obětí. Označení *ruská invaze* implikuje, že Rusko je v probíhajícím konfliktu agresor, zatímco Ukrajina se pouze brání. Pojmenování *ukrajinský prezident Volodymyr Zelenskyj* dodává výroku autoritu. Spojení *dnešní projev* dodává textu na aktuálnosti. Lexém *co nejpřísnější sankce* značí urgenci a rozhodnost a zdůrazňuje naléhavost a požadavek na tvrdý postoj vůči Rusku. Spojka *aby* poukazuje na účel sankcí, jímž má být zastavení utrpení. To vše graduje i frazém *ani dolar* v závěrečném prezidentově výroku. Příspěvek staví proti sobě děsivý fakt o zabitých dětech a žádost o sankce, čímž upozorňuje na kontrast mezi ztrátou nevinných životů a politickými kroky, které mají této situaci zabránit. Snaží se vyvolat soucit s Ukrajinou jako s obětí a upozorňuje na důležitost sankcí, čímž ve čtenáři vzbuzuje pocit nutnosti přidat se k západnímu narativu. Opět však jde o citaci ze středu válečného konfliktu, propagandistická rétorika je proto v tomto kontextu běžná.

Třetí příspěvek upozorňuje na kontrast mezi aktuální krizí a diplomatickými snahami, jak můžeme vidět hned v prvním souvětí *jeho zemi bombardují ruští vojáci, on vyjednává se Západem o pomoci*. Přítomný čas a dokonavý vid sloves poukazují na aktuálnost situace a na opakovaný a stále probíhající děj, což ve čtenáři může vyvolávat obavy a pocit ohrožení. Zmíněná slovesa jsou ve vzájemném kontrastu, a navíc jde o asyndetické spojení vět, které je označené pouze graficky, chybí zde spojka. Je tedy otevřená interpretaci a dává čtenáři volbu, zda ho budou vnímat jako slučovací či odporovací. Západ a ukrajinský velvyslanec jsou v textu vykreslováni kladně, jako potenciální *pomoc*, která má pozitivní konotace, neboť nabízí naděje na ukončení probíhajícího utrpení. *Ruští vojáci* spojení s bombardováním jsou tu naopak vyličení negativně. Text je polarizační. Příspěvek začíná popisem aktuální situace a poté přechází na individuální perspektivu ukrajinského velvyslance, což dodává textu lidský rozměr. Označení *ukrajinský velvyslanec* přidává výroku autoritu a důvěryhodnost, stejně jako označení jeho profilu, typického pro sociální síť *@YPerebyinis*. Odkaz na *Studio N*, jakožto na médium přidává tvrzením relevanci. Zájmeno *jeho* v příspěvku odkazuje vždy k velvyslanci, což zdůrazňuje, že jde o jeho osobní zkušenosti. Ve spojení *jeho zemi* získává i emotivní charakter, čímž vyvolává ve čtenářích soucit. Sloveso *viní* má negativní konotace, poukazuje na obviňování viníka z dané situace. Jeho přítomný čas upozorňuje na aktuálnost tvrzení. Lexém *tvrdé sankce* zdůrazňuje naléhavost situace a důležitost rázného postoje vůči Rusku. To vše dodává konfliktu lidský rozměr a vyvolává ve čtenáři lítost ze současně probíhajícího konfliktu, podporu tvrdých sankcí vůči Rusku a odpor k ruské armádě, což ve čtenáři může vyvolávat potřebu přiklonit se k západnímu narativu.

Příspěvky z profilu Národní Noviny uplatňují důraz na negativní konotace spojené se sankcemi, které jsou vykreslovány jako hlavní příčina energetické krize na Západě. Rusko přitom nezmiňují, čímž implikují, že sankce nemají žádný či minimální vliv na Rusko. Západ proto z uvalení sankcí obviňují. Naznačují, že významné světové mocnosti nesouhlasí se západní politikou a zdůrazňují ekonomické výhody plynoucí ze spolupráce s Ruskem, zatímco sankce ukazují jako vyhrožování. Ve třetím příspěvku staví Rusko a Západ proti sobě, přičemž Rusko vykresluje v pozitivním světle a Západ v negativním, to všechno může čtenáře přimět, aby se přiklonil k ruskému narativu.

Na druhé straně příspěvky z profilu Deník N používají konkrétní jména a finanční částky, což zvyšuje důvěryhodnost a konkrétnost jejich sdělení. Příklad Poliny Kovalevové může ve čtenářích vyvolat závist a kritiku, což může vést k odporu vůči ruským oligarchům a podpoře sankcí. Dále texty citují z projevu ukrajinského prezidenta a zdůrazňují počet obětí

války, zejména dětí, čímž vyvolávají silné emocionální reakce a podporují tvrdý postoj vůči Rusku.

6. Tematická analýza

6.1. Národní Noviny

Nyní přejdeme k tematické analýze. V té však budeme pracovat s jednotlivými příspěvky dle profilů, nikoli podle klíčových slov. Analyzujeme tedy nejprve tweety z profilu Národní Noviny a následně přejdeme k příspěvkům z účtu Deník N.

Začneme rozdělením tweetů do čtyř širších tematických okruhů pro snazší orientaci. Okruhy jsme pojmenovali ekonomika a energetika, vyjádření z fronty, politická vyjádření a komentáře a kultura a veřejnost. Následně příspěvky analyzujeme podle toho, zda téma podávají negativně, neutrálně či pozitivně.

Začneme prvním okruhem ekonomika a energetika. Příslušné tweety vidíme v následující tabulce.

Tabulka 4 – Příspěvky z profilu Národní Noviny: Ekonomika a energetika

Národní Noviny	
Ekonomika a energetika	
1.	Omezení nákupu ruských dřevěných pelet kvůli sankcím zhoršují energetickou krizi, již Spojené království již čelí, píše britský list The Daily Telegraph.
2.	Třetí největší odběratel ropy na světě, Indie, zvažuje nákup ruské ropy a dalších komodit za zvýhodněné ceny za použití domácí měny. Navzdory sankcím západních zemí a jejich vyhrožování těm zemím, které sankce poruší.
3.	Zatímco Rusko zvládá krizi, aby podpořilo svou ekonomiku postiženou západními sankcemi, země po celém světě začínají pociťovat dopad těchto sankcí na své vlastní ekonomiky. Ekonomové vyjadřují obavy z nadcházející globální recese, protože turbulence sílí.

První tweet hodnotíme jako negativní. Zabývá se negativními dopady sankcí na energetickou krizi ve Spojeném království. Příspěvek se zaměřuje zejména na zhoršení situace, což přispívá k negativnímu vnímání sankcí, potažmo i západní politiky, která sankce uvalila.

O něco smířlivěji, tedy jako neutrální až negativní, hodnotíme druhý příspěvek. Informování o záměru Indie je podáváno neutrálně, avšak zmíněné *vyhrožování* přidává tweetu negativní tón, čímž kritizuje západní země.

Jako negativní hodnotíme i třetí tweet, který proti sobě staví Rusko a západní země. Příspěvek vyvolává strach z možných důsledků ekonomické krize a najdeme tu i další spojení s negativní konotací jako *vyjadřují obavy a globální recese*.

Tabulka 5 – Příspěvky z profilu Národní Noviny: Vyjádření z fronty

Národní Noviny	
Vyjádření z fronty	
1.	Rusko ztratilo iluze, že by se mohlo spolehnout na Západ, uvedl šéf ruské diplomacie Sergej Lavrov v rozhovoru se zpravodajskou televizí RT. Moskva nikdy nepřijme vidění světa, kterému dominují Spojené státy, citovala jej agentura Reuters.
2.	Volodymyr Zelenskij v nedělním emotivním projevu k izraelským zákonodárcům v Knesetu přirovnal akce Ruska k činům nacistického Německa. Zelenského slova odmítl izraelský premiér Naftali Bennett s tím, že holokaust podle něj nelze srovnávat s něčím jiným.
3.	Britský list The Financial Times tvrdí, že delegace Ruska a Ukrajiny připravily plán na ukončení konfliktu, který zahrnuje 15 bodů, včetně příměří a stažení ruských jednotek, s výhradou neutrality Kyjeva a snížení síly ukrajinských ozbrojených sil.

V další tabulce najdeme vyjádření z fronty, viz výše. První příspěvek hodnotíme jako neutrální až negativní, neboť obsahuje odmítavá vyjádření šéfa ruské diplomacie o ztrátě důvěry vůči Západu. Vyjadřuje konflikt a nepřátelství, čímž přispívá k prohlubování konfliktu. Jde však o citaci, samotný příspěvek je psaný neutrálně.

Jako druhý vidíme silně negativní a kontroverzní vyjádření, které vyvolává extrémní morální odsouzení ukrajinského prezidenta. V samotném příspěvku je však odmítnuto izraelským premiérem, čímž poukazuje na nejednotnost v názorech a potenciální diplomatické napětí.

Další příspěvek je neutrální, informuje o potenciálním plánu na ukončení konfliktu. Předposlední tweet je negativní, neboť obsahuje nepřátelské vyjádření šéfa ruské diplomacie o ztrátě důvěry vůči Západu. Vyjadřuje konflikt, což přináší negativní vyznění ve vztahu mezi Ruskem a Západem.

Tabulka 6 – Příspěvky z profilu Národní Noviny: Politická vyjádření a komentáře

Národní Noviny	
Politická vyjádření a komentáře	
1.	Jeden z největších italských odborových svazů svolal na sobotu 19. března protest před letištěm v Pise poté, co dostal tip od některých zaměstnanců, že ukrajinské humanitární lety přepravují zbraně a střelivo, nikoli potraviny a léky.
2.	Předpokladem zastavení bojů a nalezení nějakého smysluplného kompromisu na Ukrajině nejsou laciná gesta politiků, ale racionální pohled na skutečné příčiny dnešní situace, píše bývalý prezident České republiky Václav Klaus v komentáři na serveru iDNES.

První příspěvek informuje o podezření z nelegální činnosti, což vyvolává pochybnosti o transparentnosti a poctivosti humanitárních operací na Ukrajině. Protest odborového svazu navíc zvyšuje veřejnou nedůvěru a celkové napětí. Tweet proto hodnotíme jako negativní.

Druhý příspěvek je neutrální až negativní. Vyjádření českého exprezidenta kritizuje povrchní politická gesta a zdůrazňuje potřebu racionálního přístupu k řešení konfliktu. Vyznění

Ize v soudobém kontextu snadno interpretovat jako kritické zejména vůči západním politikům. Jde však o citaci, samotný příspěvek je napsán neutrálně.

Tabulka 7 – Příspěvky z profilu *Národní Noviny: Kultura a veřejnost*

Národní Noviny	
Kultura a veřejnost	
1.	Dokumentární film <i>Ukrajina v plamenech</i> natočil v roce 2016 režisér Igor Lopatoňok v produkci oscarového režiséra Olivera Stonea, známého filmy jako <i>Četa</i> , <i>JFK</i> , nebo <i>Snowden</i> . Film podrobně popisuje formování ukrajinského nacionalismu a neonacismu.

Pokud jde o okruh kultura a veřejnost, příspěvek popisuje téma negativně. Představuje nám dokumentární film, který se zaměřuje na kontroverzní a citlivé téma formování ukrajinského nacionalismu a neonacismu. Výběr tohoto tématu i zmínka o Oliveru Stoneovi, známém svými kontroverzními filmy, naznačuje negativní vyznění vůči Ukrajině, což může polarizovat veřejnost a přispívat k negativnímu obrazu Ukrajiny ve společnosti.

6.2. Deník N

V následujících odstavcích provedeme stejným způsobem analýzu tweetů z účtu Deník N. Příspěvky z tematického okruhu *Ekonomika a energetika* najdeme v následující tabulce.

Tabulka 8 – Příspěvky z profilu *Deník N: Ekonomika a energetika*

Deník N	
Ekonomika a energetika	
1.	Polina Kovalevová žije v honosné londýnské čtvrti v bytě, který si koupila za 4,4 milionu liber. Složila je v hotovosti – ve 21 letech. Hypotéku nepotřebovala: je nevlastní dcerou Sergeje Lavrova. Teď možná i na ni udeří sankce.
2.	Rusko a Čína pracují na tom, jak obejít globální platební systém SWIFT.
3.	Rusko by ve středu mělo zaplatit část svého dluhu v dolarech, to mu ale mohou zkomplikovat sankce.

První příspěvek je negativní. Poukazuje na luxusní životní styl Poliny Kovalevové, nevlastní dcery Sergeje Lavrova, a možnost, že na ni budou uvaleny sankce. Tón je negativní zvláště kvůli implicitní kritice a zdůrazňovaném kontrastu mezi bohatstvím a mladým věkem Poliny. Zdůrazňuje se zde ženina vazba na vysokého politického činitele Ruska a implicitně se tak vyjadřuje kritika protekce.

Druhý tweet vnímáme jako neutrální, informuje o snahách obejít sankce, což může vyvolávat obavy z destabilizace finančního systému. Jde však o čistě informativní sdělení bez emocionálního zabarvení, které popisuje kroky dvou zemí v reakci na sankce.

Třetí příspěvek vnímáme jako neutrální. Poskytuje faktickou informaci o plánované splátce ruského dluhu a možných komplikacích způsobených sankcemi. Popis je objektivní a nehodnotící.

Tabulka 9 – Příspěvky z profilu Deník N: Vyjádření z fronty

Deník N	
Vyjádření z fronty	
1.	Od začátku ruské invaze bylo na Ukrajině zabito 97 dětí. V dnešním projevu to zdůraznil ukrajinský prezident Volodymyr Zelenskij, který požádal o co nejpřísnější sankce, aby „Rusko nemělo ani dolar na dotování války.“
2.	Jeho zemi bombardují ruští vojáci, on vyjednává se Západem o pomoci. Ukrajinský velvyslanec @YPerebyinis ve Studiu N popisuje, jak vypadá jeho den, koho viní ze situace na Ukrajině i proč jsou podle něj nutné tvrdé sankce.
3.	Ukrajina a Rusko na společných jednáních navrhli 15bodový mírový plán, který zahrnuje klid zbraní a stažení ruských vojáků, pokud Kyjev vyhlásí neutralitu a přijme limity pro své ozbrojené složky.

První příspěvek z okruhu vyjádření z fronty, který vidíme v tabulce výše, označujeme jako negativní. Informuje o počtu zabitých dětí, které jednoznačně vyvolává silné emoce, zvláště proto, že se jedná o ztráty na dětských životech. Příspěvek obsahuje emocionální apel ukrajinského prezidenta na přísné sankce. Tón je jednoznačně negativní vůči Rusku.

Negativní je i druhý tweet, který zdůrazňuje obtížnou situaci Ukrajiny a jejího velvyslance čelícího ruské agresi. Upozorněním na složitou situaci pravděpodobně vyvolává ve čtenářích zejména lítost, soucit se stranou Ukrajiny a podporu sankcí.

Třetí příspěvek hodnotíme jako neutrální, neboť informuje o konkrétních návrzích z mírových jednání mezi Ukrajinou a Ruskem. Přináší požadavky na obě strany konfliktu bez emocionálního či hodnotícího tónu.

Tabulka 10 – Příspěvky z profilu Deník N: Politická vyjádření a komentáře

Deník N	
Politická vyjádření a komentáře	
1.	Ukrajina viní Rusko z toho, že násilně odváží obyvatele. V Mariupolu stále obleženém ruskými jednotkami zůstává v nelidských podmínkách 100 tisíc místních. Pointu N sepsala Barbora Loudová.
2.	Ukrajina vrací úder – její armádě se podařilo obklíčit ruské jednotky ve městech Buča, Irpiň a Hostomel. Kyjev ale hlásí další oběti. Hlavní události dne v Pointě N vybrala a komentovala Dominika Pihová.

První příspěvek hodnotíme jako negativní. Obsahuje obvinění Ukrajiny vůči Rusku z násilného odvádění obyvatel a popisuje těžkou situaci v obleženém Mariupolu. Tón je negativní vůči Rusku a zdůrazňuje lidské utrpení.

Druhý tweet působí jako pozitivní až neutrální. Zdůrazňuje úspěch ukrajinské armády v obklíčení ruských jednotek, což je pozitivní zpráva pro Ukrajinu. Zmínka o dalších obětech však přidává neutrální až smutný tón.

Tabulka 11 – Příspěvky z profilu Deník N: Kultura a veřejnost

Deník N	
Kultura a veřejnost	
1.	Ve stínu agrese na Ukrajině začíná v Praze a dalších 24 městech 24. ročník festivalu filmů o lidských právech Jeden svět. Rusko-ukrajinským vztahům i historii a současnosti boje Ruska na poli lidských práv se věnuje hned v několika snímcích.

Poslední analyzovaný příspěvek patří do okruhu kultura a veřejnost. Ten hodnotíme jako neutrální až negativní. Příspěvek neutrálně informuje o zahájení 24. ročníku festivalu filmů o lidských právech Jeden svět. Negativnímu tónu pak přispívá uvedení situace do kontextu současné politické a vojenské situace na Ukrajině. Téma ruské agrese a lidských práv naznačuje kritický pohled na ruské akce a politiku.

Způsoby, jakými profily okruhu témat reflektují jsme identifikovali následovně. Pokud jde o ekonomii a energetiku, u Národních Novin převládá negativní tón zaměřený na kritiku západních sankcí a jejich dopadu na Rusko s důrazem na negativní důsledky pro západní země. Tím přispívají i k negativnímu vnímání západní politiky. Upozorňují i na důsledky možné energetické krize, kterou v důsledku sankcí očekávají.

U Deníku N je tón těchto témat smířlivější, a to neutrální až negativní. Příspěvky se naopak soustředí na dopady sankcí na ruské oligarchy, případně informují o možném obcházení sankcí či jejich dopadech, implikují však, že sankce nemusí samy o sobě stačit. Příspěvky jsou více faktické a méně emocionálně zbarvené, což může vést k racionálnímu zhodnocení situace čtenáři.

Při popisování vyjádření z fronty profil Národních Novin využívá citací a vyjádření různých politických představitelů k vykreslení konfliktu mezi Ruskem a Západem. Často se zaměřují na negativní aspekty a kontroverzní výroky, které mohou polarizovat čtenáře a posílit jejich negativní postoje vůči západním politikům a Ukrajině. Citace jsou přitom často podávány neutrálně, což může maskovat propagandistický podtext.

Na profilu Deník N najdeme spíše příspěvky kladoucí důraz na lidský aspekt konfliktu, čímž vyvolávají ve čtenáři lítost z událostí, které probíhají na bojišti a zejména ze ztrát ukrajinských vojáků a implikují negativní tón vůči Rusku. Na obou účtech však najdeme i neutrálně podanou informaci o mírovém jednání.

Politická vyjádření a komentáře jsou u Národních Novin spíše negativní, například pochybují o transparentnosti humanitární pomoci na Ukrajině a najdeme zde i kritiku politických gest. Na profilu Deník N najdeme v tomto okruhu neutrální až negativní či pozitivní příspěvky. Výrazně se tu objevuje kritika ruské politiky. Příspěvek s pozitivním tónem zdůrazňuje úspěch ukrajinské armády.

Jako poslední se podíváme na výsledek v okruhu kultura a veřejnost. U Národních Novin zde najdeme negativní příspěvek soustředící se na polarizaci veřejnosti skrze kontroverzní téma, čímž nepochybně vyvolává silné reakce u čtenářů a může podpořit negativní vnímání Ukrajiny. Tweet na profilu Deník N je smířlivější, a to neutrální až negativní. Uvádí do kontextu kulturní akci v rámci aktuální politické a vojenské situace. Zmínky o lidských právech a ruské agresi naznačují kritický postoj vůči Rusku, přičemž vyzdvihují humanitární aspekty a podporu pro Ukrajinu.

7. Závěr

Cílem této bakalářské práce byla jazyková a tematická analýza ruské propagandy a zpravodajských příspěvků na sociální síti Twitter, nyní X. Sociální sítě jsou v dnešním světě běžnou součástí našich životů. Jsou klíčovým prostředkem šíření informací, ale i propagandy a slouží tak i k ovlivňování veřejného mínění.

Z analytické části práce vyplývá, že jednotlivá média přistupují k popisu i výběru popisovaných situací rozdílně, což se projevuje nejen v jejich interpretacích událostí, ale také v použití jazykových prostředků a ve směru, jakým jejich texty čtenáře ovlivňují.

Příspěvky Národních Novin jsou často polarizační. Vykreslují Rusko jako oběť, která byla zklamána Západem, a zdůrazňují jeho snahu o partnerství se západní politikou. Používání lexémů s negativní konotací vůči Západu, jako jsou (Rusko) *ztratilo iluze* nebo *nepřijme vidění světa*, implikuje nespolehlivost a hegemonii Západu. Tento narativ může ve čtenáři vyvolat sympatie k ruskému postoji a odpor vůči západní politice. Texty kritizují politická gesta západních politiků a Západem uvalené sankce, které prezentují jako riziko právě pro západní země. Příspěvky o Ukrajině se snaží zemi i její představitele dehonestovat, například označením projevu ukrajinského prezidenta za emotivní. Ve spojitosti s Ukrajinou se zde objevují i silně pejorativní termíny jako *nacionalismus* a *neonacismus*. Toto vše může čtenáře vést k negativnímu vnímání Ukrajiny a k podpoře ruského narativu.

Texty Deníku N se soustředí zejména na aktuální dění a zdůrazňují hlavně lidský aspekt konfliktu. Najdeme zde dramatické obrazy války a humanitárních krizí, které upozorňují na utrpení ukrajinských obyvatel, čímž implikují odpor proti ruským akcím a soucit s obyvateli Ukrajiny. Na to upozorňují i pomocí kontrastů například mezi kulturním festivalem a válečnou situací na Ukrajině. I zde najdeme polarizační texty, zejména ty vyvolávající odpor vůči ruským oligarchům a upozorňující na důležitost západních sankcí. Ukrajinské představitele vykreslují příspěvky pozitivně, a negativní konotace tu najdeme naopak ve spojitosti s Ruskem, například při informování o obcházení sankcí. To vše může ve čtenáři evokovat sympatie k Ukrajině a západnímu narativu.

Pokud jde o témata a způsoby, jakými byla podávána, Národní Noviny se často zaměřují na negativní a kontroverzní aspekty, které čtenáře spíše polarizují a rozruší. Soustředí se na emotivní výroky, které jsou typické právě pro dezinformační praktiky. Některé zmiňované situace, jako například protest odborového svazu proti humanitární pomoci Ukrajině, se nám nepodařilo ověřit. Nacházíme zde proto dezinformace i dezinformační taktiky, jako je například zveličení jevu. Jiná témata jsou vybírána účelově, například odkaz a informování

o dokumentárním filmu natočeném v roce 2016. Témata, která najdeme na profilu Deník N, jsou různorodější a podávána mírně smířlivějším tónem, než je tomu u Národních Novin, přestože zde je implikován odpor k ruské politice a podpora západního narativu.

Je tedy zřejmé, že jednotlivá média ovlivňují své čtenáře různými prostředky a v různé míře. Národní Noviny používají polarizující jazyk poukazující na kritiku Západu a jeho politiky a zdůrazňují ruský narativ, a to všemi různými prostředky. Neváhají sáhnout po archivní ani neověřitelné pravděpodobně vymyšlené informaci. Deník N se naopak zaměřuje na aktuální a informativní zpravodajství s důrazem na humanitární aspekty konfliktu a důležitost západních sankcí. Tím se liší i působení na čtenáře, když Národní Noviny mohou vést k podpoře ruského postoje, zatímco Deník N podporuje západní narativ a sympatie k Ukrajině.

Zkoumání propagandy a dezinformací na sociálních sítích je pro dnešní svět výzvou. V rámci dalšího výzkumu by bylo možné zaměřit se na jiný či více probíhajících konfliktů. Případně zkoumat reakce běžných uživatelů sociálních sítí, tedy soukromých účtů, eventuálně trollů. Analýzu by šlo také aplikovat na další sociální sítě, jako jsou Facebook či Instagram. Zajímavé by bylo také zkoumání problematiky napříč dalšími státy.

Doufáme, že naše práce přispěje k rozšíření povědomí o důležitosti ověřování zdrojů, z nichž na sociálních sítích čerpáme informace, jejich pečlivého čtení a významnosti uvádění zpravodajských textů do kontextu.

8. Seznam použitých zdrojů

BERNAYS, Edward L. *Propaganda*. Autor úvodu Mark Crispin MILLER. New York: Ig Publishing, c2005. 168 s. ISBN 978-0-9703125-9-4.

Deník N. In: *Twitter* [online] [vid. 13. 4. 2024]. Dostupné z: <https://twitter.com/enkocz>

FTOREK, Jozef. *Manipulace a propaganda: na pozadí současné informační války*. Praha: Grada, 2017. 200 s. ISBN 978-80-271-0605-9.

GREGOR, M. a MLEJNKOVÁ, P. *Nejlepší kniha o fake news, dezinformacích a manipulacích!!!*. Brno: CPRESS, 2018, 144 s. ISBN 978-80-264-1805-4.

HOSENSEIDLOVÁ, Petra. Fakta: Sestřelení letu MH17. ČT24 [online]. 16. 2. 2024 [cit. 17. 5. 2024]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/svet/fakta-sestreleni-letu-mh17-346126>

HOŠEK, J a TÁBORSKÁ, M. Putinův ostrý projev v Mnichově vyvolal vlnu kritiky. In: *iROZHLAS* [online]. 11. 2. 2007 [cit. 11. 5. 2024]. Dostupné z: https://www.irozhlaz.cz/zpravy-svet/putinuv-ostry-projev-v-mnichove-vyvolal-vlnu-kritiky_200702111849_mtaborska.

JUNKOVÁ, B. *Jazyková dynamika současné publicistiky*. Praha: ARSCI, 2010, 238 s. Jazykověda, sv. 3. ISBN 978-80-7420-007-6.

KOPECKÝ, K. a KREJČÍ V. *Sociální sítě – úvod do problematiky* [e-kniha]. Vydavatelství Univerzity Palackého, 2023, 94 s. ISBN 978-80-244-6370-4 [cit. 2024-01-30].

MCQUAIL, Denis. *Úvod do teorie masové komunikace*. 4., rozš. a přeprac. vyd. Praha: Portál, 2009. 640 s. ISBN 978-80-7367-574-5.

Národní Noviny. In: *Twitter* [online] [vid. 13. 4. 2024]. Dostupné z: <https://twitter.com/NarodniNoviny>

PROKOPOVÁ, K. *Propaganda a persvaze*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014, 146 s. Qfwfq, 25. sv. ISBN 978-80-244-4345-4.

9. Seznam příloh

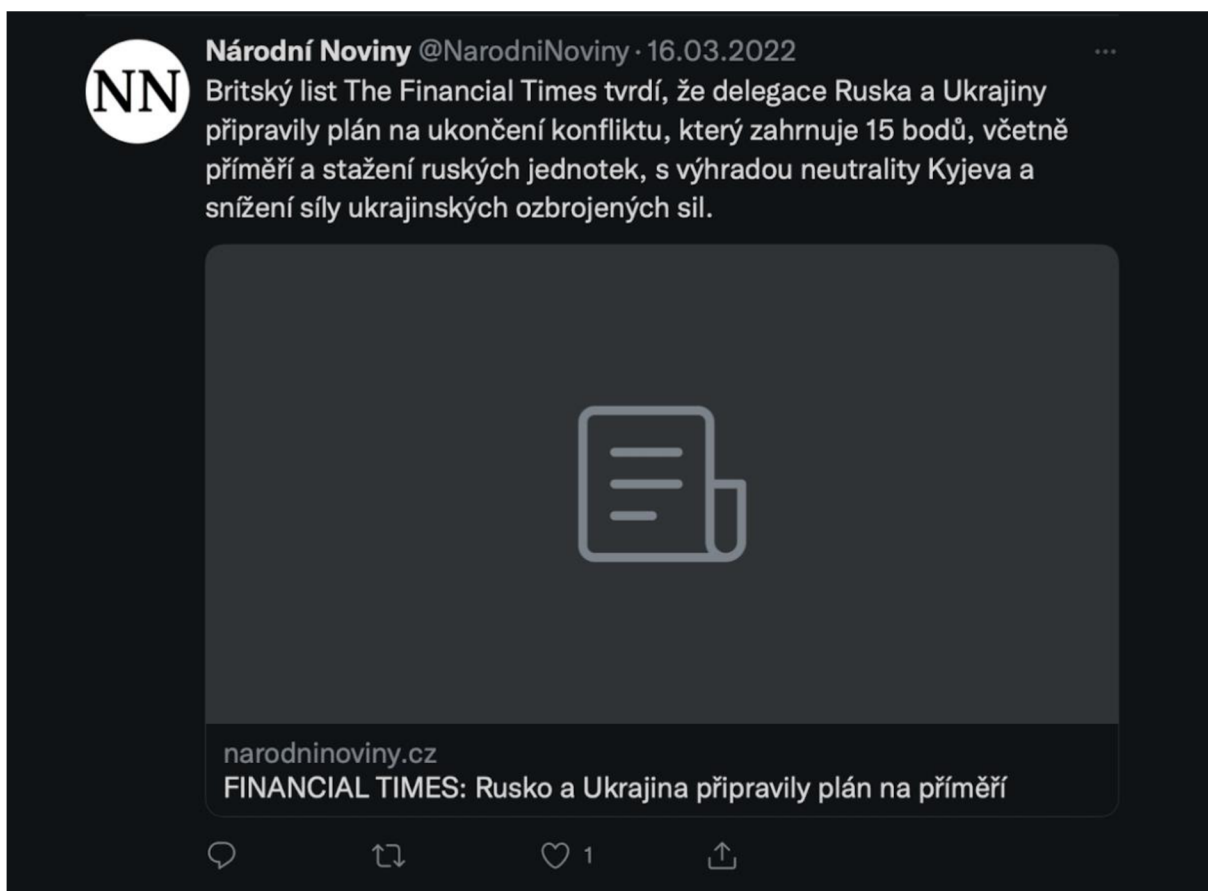
Příloha 1 – Tweet z profilu Národní Noviny: klíčové slovo Rusko č. 1.....	53
Příloha 2 – Tweet z profilu Národní Noviny: klíčové slovo Rusko č. 2.....	54
Příloha 3 – Tweet z profilu Národní Noviny: klíčové slovo Rusko č. 3.....	55
Příloha 4 – Tweet z profilu Národní Noviny: klíčové slovo Ukrajina č. 1.....	56
Příloha 5 – Tweet z profilu Národní Noviny: klíčové slovo Ukrajina č. 2.....	57
Příloha 6 – Tweet z profilu Národní Noviny: klíčové slovo Ukrajina č. 3.....	58
Příloha 7 – Tweet z profilu Národní Noviny: klíčové slovo sankce č. 1.....	58
Příloha 8 – Tweet z profilu Národní Noviny: klíčové slovo sankce č. 2.....	59
Příloha 9 – Tweet z profilu Národní Noviny: klíčové slovo sankce č. 3.....	60
Příloha 10 – Tweet z profilu Deník N: klíčové slovo Rusko č. 1.....	60
Příloha 11 – Tweet z profilu Deník N: klíčové slovo Rusko č. 2.....	61
Příloha 12 – Tweet z profilu Deník N: klíčové slovo Rusko č. 3.....	61
Příloha 13 – Tweet z profilu Deník N: klíčové slovo Ukrajina č. 1.....	61
Příloha 14 – Tweet z profilu Deník N: klíčové slovo Ukrajina č. 2.....	62
Příloha 15 – Tweet z profilu Deník N: klíčové slovo Ukrajina č. 3.....	62
Příloha 16 – Tweet z profilu Deník N: klíčové slovo sankce č. 1.....	63
Příloha 17 – Tweet z profilu Deník N: klíčové slovo sankce č. 2.....	63
Příloha 18 – Tweet z profilu Deník N: klíčové slovo sankce č. 3.....	64

10. Přílohy

Příloha 1 – Tweet z profilu Národní Noviny: klíčové slovo Rusko č. 1

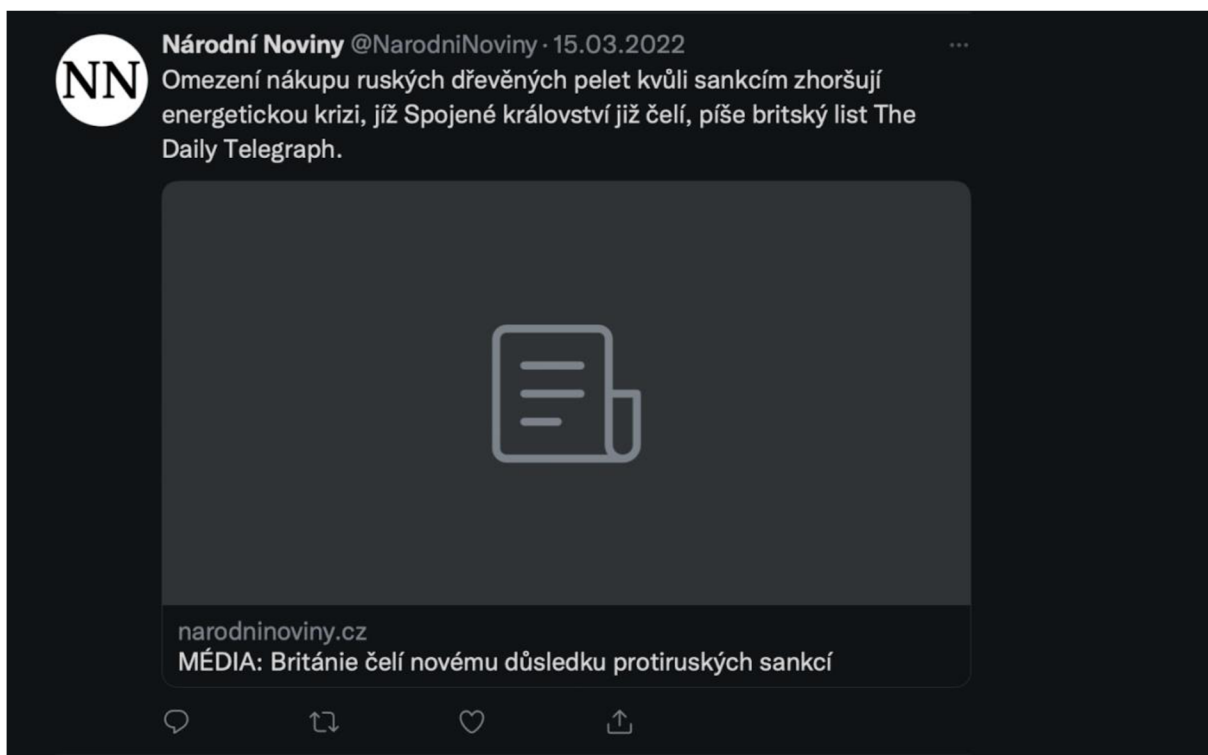

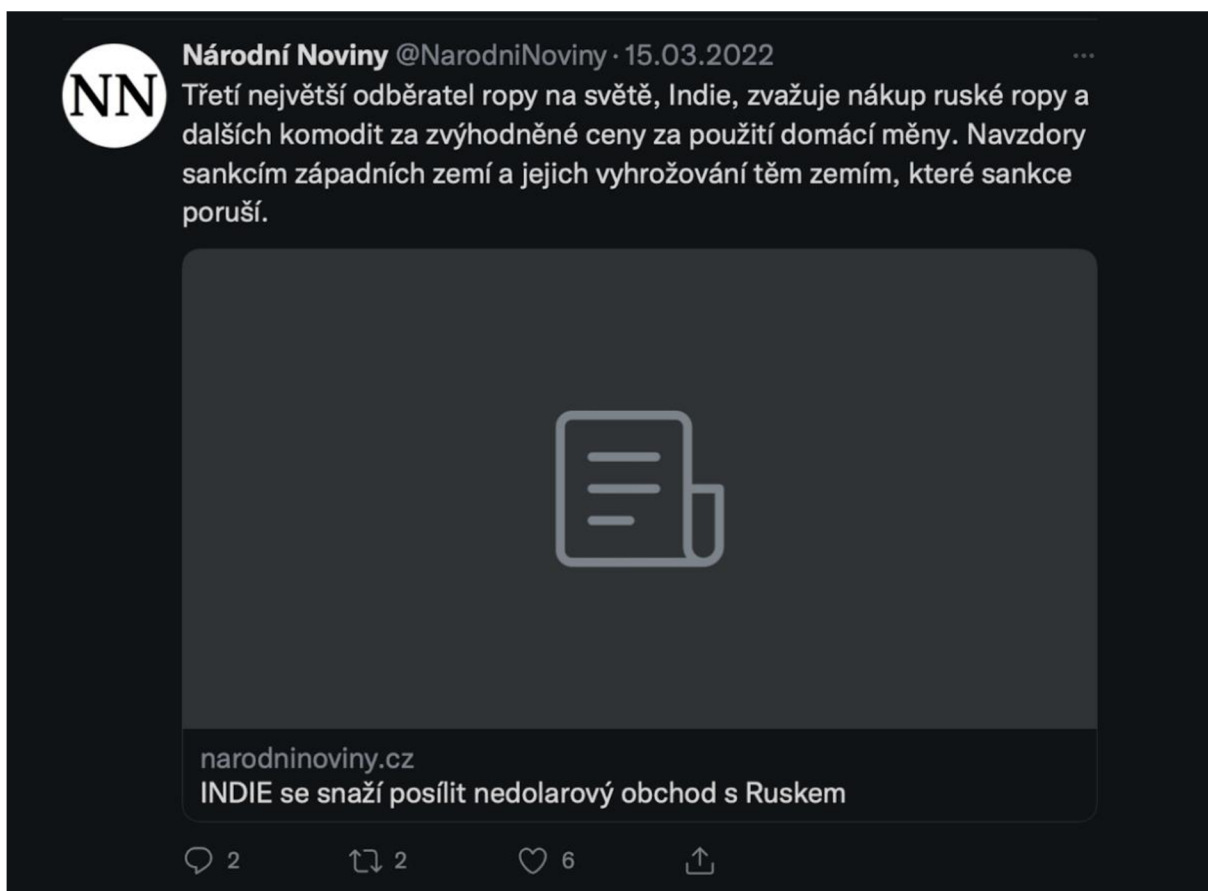

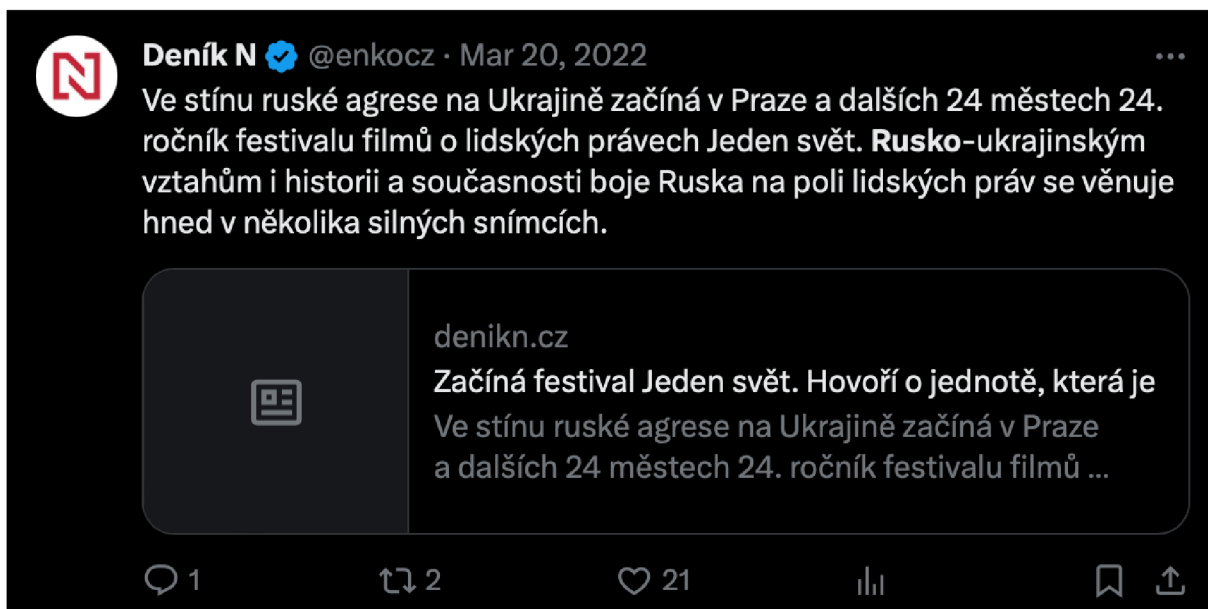

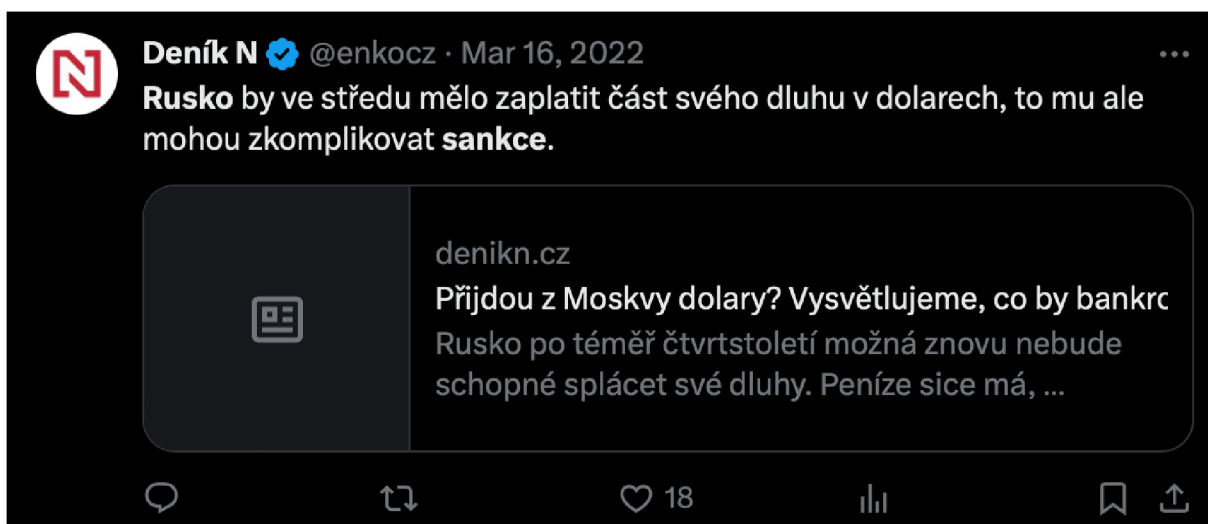

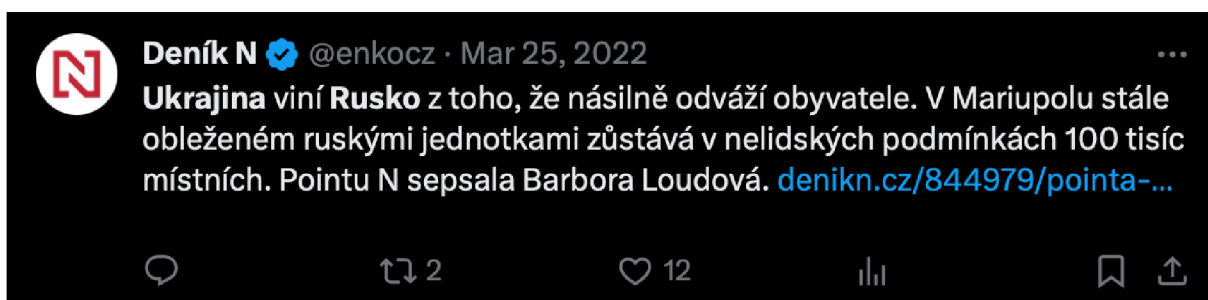
Příloha 11 – Tweet z profilu Deník N: klíčové slovo Rusko č. 2

Příloha 12 – Tweet z profilu Deník N: klíčové slovo Rusko č. 3

Příloha 13 – Tweet z profilu Deník N: klíčové slovo Ukrajina č. 1

Příloha 16 – Tweet z profilu Deník N: klíčové slovo sankce č. 1

Příloha 17 – Tweet z profilu Deník N: klíčové slovo sankce č. 2

